

AKADEMSKI KINO KLUB
AKADEMSKI FILMSKI CENTAR
33 GODINE

AKADEMSKI KINO KLUB
AKADEMSKI FILMSKI CENTAR
33 GODINE

Izdaje

Dom kulture "Studentski grad"

Akademski filmski centar

Bulevar AVNOJ-a 179, Novi Beograd

Za izdavača:

Branko Krivokapić, direktor

Urednik:

Miodrag Milošević

Redakcija:

Ivko R. Šešić, Bojan Jovanović,

Miodrag Milošević

Grafička oprema:

Miodrag Milošević

Štampa:

Studio Plus, Cara Dušana 13,

tel. 631 333

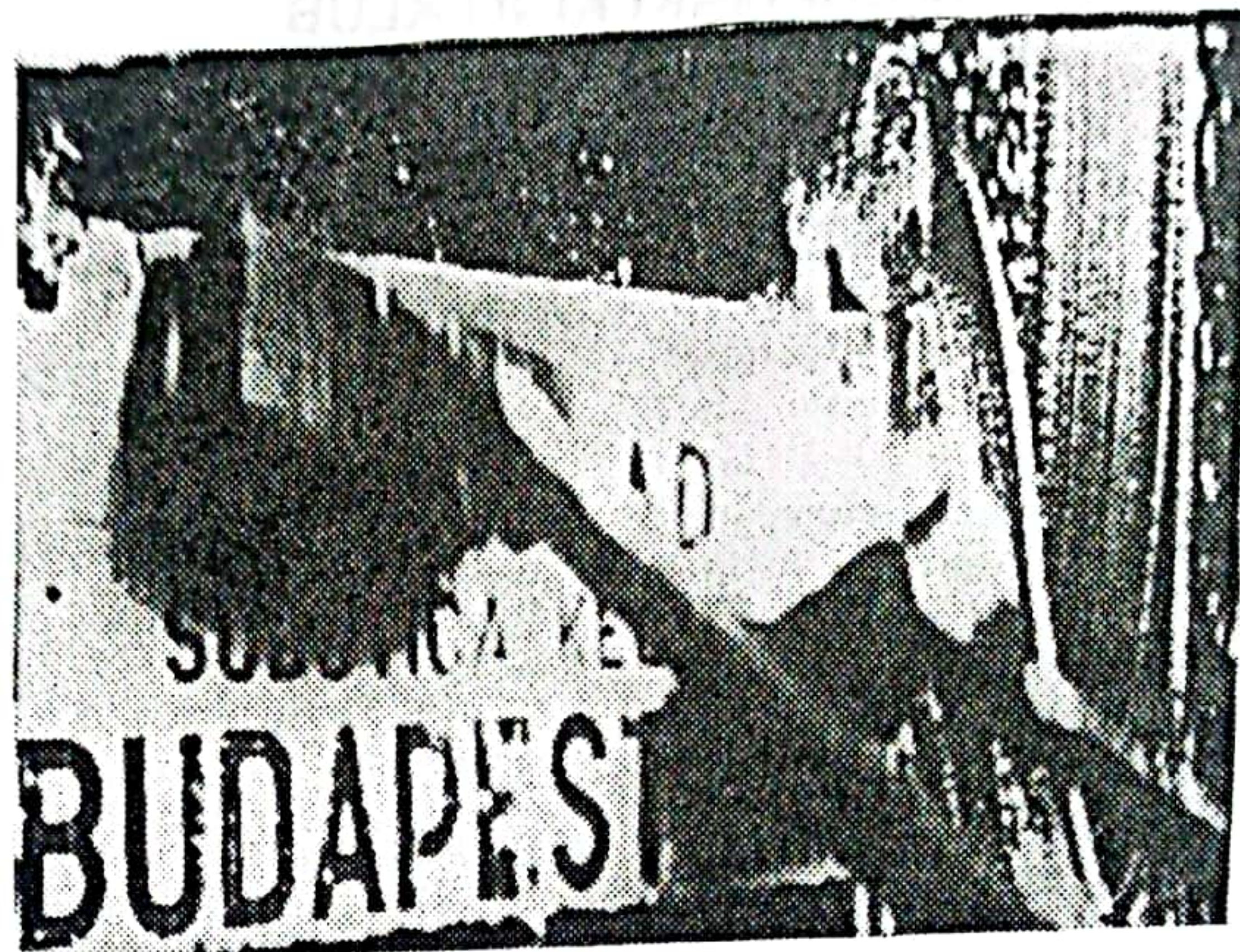
Tiraž 250 primeraka

Beograd 1991.

STUDENSKI FILMSKI CENTAR
BULEVAR AVNOJ-A 179
NOVI BEOGRAD

**AKADEMSKI KINO KLUB
AKADEMSKI FILMSKI CENTAR
33 GODINE**

DIM I VODA, Dragoslav Lazić

NASTANAK AMATERSKOG FILMA U SRBIJI. AMATERSKI FILM, AVANGARDA I EKSPERIMENT NA FILMU. POKUŠAJI DEFINISANJA POETIKE AMATERSKOG FILMA.

Istorija amaterskog filma u Srbiji obuhvata tri razdoblja: prvo, između dva svetska rata; drugo, posle 1945. godine do početka sedme decenije, i treće od početka 70-tih godina do danas. Tokom prvih decenija XX veka svi pravci u modernoj umetnosti (impresionizam, ekspresionizam, fovizam, kubizam, futurizam, suprematizam, konstruktivno slikarstvo, dadaizam i nadrealizam) našli su svoje mesto u srpskoj kulturi. Stvoreni su i autohtoni moderni pokreti zenitizam, sumatrizam i hipnizam. Medij fotografije obogaćuje se avangardnim iskustvima. Jedino se filmski medij razvijao izvan konteksta moderne umetnosti.

Ekspanzija filmskog medija u naš kulturni prostor, obeležen tradicionalizmom i "filozofijom palanke", proizvela je pravi kulturni i civilizacijski šok. Boško Tokin, naš prvi filmski estetičar, svedoči: "... Kada sam 10.oktobra 1920. godine napisao u tadašnjem "Progresu" prvu filmsku kritiku u Beogradu, jedan me je list nazvao čak i vampirom koji ovakvim stvarima sisa narodnu krv - bila je i izvesna hrabrost biti filmofil i propagator filma".¹ "Pronalazak kinematografije je od iste važnosti kao pronalazak štamparije", glasi misao A.Brissona, koju Tokin citira u "POKUŠAJU JEDNE KINEMATOGRAFSKE ESTETIKE", prvom teoretskom tekstu kod nas. Tokin je svestan specifično filmskih izražajnih mogućnosti, kao i neophodnosti da film u potpunosti artikuliše svoj identitet, zbog čega mora odbaciti tradicionalizam i "civilizaciju pisma". Ističući fotogeničnost, svetlost i pokret kao izražajna sredstva nove, kinematografske subjektivizacije, Tokin navodi niz filmskih postupaka primerenih praksi avangarde. "Pomoću raznih metoda uveličavanja,

dekupaža, stavljanja pet ili koliko se hoće motiva u jednu sliku može se odjednom dati slika onoga što se dešava u nama."²

Razmatrajući odnos između futurizma i filma, Tokin konstatuje "Pravi i jedini futurizam je ovde moguć." Zatim, potpuno u duhu futurističkog odbacivanja literature, tvrdi: "Reči su nedovoljne." Interesantno je da su futurističke ideje prihvaćene u beogradskom alternativnom stvaralaštvu tek posle šest decenija, u manifestu grupe NIKT.

"Film je nanovo otkrio prirodu, dao nov smisao lepoti realizma, naglasio nadrealizam; operiše pomoću simultaneiteta. Opravdao je dinamizam, stvorio sugestivnost akcije, i najzad stvorio sintezu akcije, brzine, svetlosti i spojio vremenske umetnosti sa prostornim. Neizmerno bogatstvo za nove konstrukcije." piše Tokin u drugom tekstu.³

Teoretske postavke Tokina, nažalost, nisu bile realizovane u praksi beogradskih kino amatera između dva svetska rata. (Tokom vremena su čak i zaboravljene. Ponovo su otkrivene tek posle pedeset godina.)

U proleće 1924.godine, osnovan je beogradski klub filmofila, prva organizovana grupa filmskih entuzijasta i amatera, koja ubrzo ima oko 300 članova. Medjutim, prvi film koji planiraju nije imao avangardne ambicije i eksperimentalni karakter. Na osnovu sižea mladog književnika Branimira Ćosića "BUDI BOG S NAMA ILI KAČACI U TOPČIDERU", Boško Tokin i njegov kolega filmski kritičar Dragan Aleksić, bezuspešno počinju realizaciju filmske burleske u stilu komedija Harolda Lojda. Aleksić piše o tadašnjim filmskim entuzijastima: "Amater ima elan i slabu tehniku, to je skica filmskog ostvarenja Beograda; oduševljenje i neznanje."

- 1 B.Tokin, "Putevi umetničkog filma", "FILMSKI ALMANAH, 1929; FILMSKE SVESKE, Beograd, oktobar-decembar 1977, sv.IX, br.4, IDEJE SRPSKE UMETNIČKE KRITIKE I TEORIJE 1900-1950, II, 129. str.)
- 2 B.Tokin, "Pokušaj jedne kinematografske estetike", "PROGRES", Beograd, 1920. "FILMSKE SVESKE", Beograd, oktobar-decembar 1977. sv.IX, br.4: IDEJE SRPSKE UMETNIČKE KRITIKE I TEORIJE", II, 119. str.
- 3 B.Tokin, "Budućnost umetničkog filma", "COMOEDIA", Beograd, 1923 god.I, br.5; "FILMSKA KULTURA", Zgb, br.100, 1975, 212. str.

Prve godine posle II svetskog rata obeležene su boljševičkom kritikom celokupne teorije i prakse moderne umetnosti. "Kroz savremenu buržoasku umjetnost orgijaju svakojaki kubisti, nadrealisti, egzistencijalisti, "umjetnici" i "književnici" tipa Pikasa i Sartra...Moderna umjetnost nije samo znak "ideološke krize" kapitalizma, već i njegov pokušaj "razaranja ljudske svijesti", upozorava Milovan Djilas, glavni ideolog KPJ i jugoslovenskog filma.⁵

Početkom 50-tih godina javljaju se inicijative u cilju stvaranja društveno organizovanog kino amaterizma. Kino klubovi dobijaju podršku i na osnivačkom kongresu Saveza filmskih radnika Jugoslavije. "Na Kongresu je pravilno uočena važnost kino klubova. Oni su snažan i vrlo pogodan instrument za podizanje filmske kulture širokih masa gledalaca, za podizanje njihovog kako opšteg umetničkog ukusa, tako i posebnog filmskog znanja na visinu pravilnog shvatanja dela filmske umetnosti. S druge strane, kino klubovi mogu i treba da postanu izvori iz kojih će izrasti talentovani mladi kadrovi našeg filma."⁶

Uskoro se u nizu napisa artikuliše svest o amaterskom filmu kao sinonimu za slobodno filmsko stvaralaštvo, filmski eksperiment i avangardni koncept filmske umetnosti. Vladeta Lukić objavljuje esej u kome razmatra istorijske okolnosti nastanka amaterskog filma i ukazuje na veze između amaterskog i avangardnog filma. Lukić zaključuje da su filmovi najpoznatijih svetskih avangardnih autora "čisti amaterizam u najlepšem značenju te reči."⁷

Slavko Vorkapić, u nizu teoretskih studija, objašnjava značaj eksperimentalnog filma kao autentičnog modela filmske umetnosti. Međutim, Vorkapić nije uspostavio bliže kontakte sa beogradskim kino amaterima tokom 50-tih godina. "Mene momentalno ne interesuje eksperimentalni film kao sredstvo za realizaciju nekakvih individualnih ekscentričnih zamisli. Našoj kinematografiji je potreban, a i mnogo bi koristio, eksperiment kojim bi se spoznavali osnovni elementi filmskog jezika, proučila struktura filma i dokazale neke teoretske postavke iz oblasti filmske estetike. To bi mnogo koristilo i samom radu na umet-

ničkim filmovima, jer se posle toga, verovatno u njima ne bi nalazile neke osnovne greške koje sam video", kaže Vorkapić.⁸

U jesen 1952. godine, Udruženje filmskih umetničkih saradnika Srbije pokušava da osnuje servis eksperimentalnog filma sa ciljem "podizanja umetničke vrednosti naših filmova", jer će "eksperimentalni film potpomoći uklanjanju nekih dosadašnjih zanatskih defektnosti, a ukoliko se ceo poduhvat bude pravilno odvijao, omogućiće filmskim radnicima da kroz eksperimentalni film pokušaju da izgrade naš sopstveni nacionalni filmski stil (nacionalni po tematici i po filmskoj obradi te tematike)."⁹

Aleksandar Petrović piše o karakteru eksperimenta u funkciji stvaranja "nacionalnog filmskog stila" novog, socijalističkog filma: "Pojmove treba odmah raščistiti: ne radi se o nekoj objektivizaciji podsvesti ili o uspostavljanju "vrhu-naravne" estetike; ili najzad, o sklonostima ka bizarnim i morbidnim sadržajima, već o jednoj umetnosti koja razbija konformističku ljušturu i o jednom revolucionarnom sadržaju koji traži revolucionarnu formu."¹⁰

Vlada Petrić varira Vorkapićev koncept, tezom da filmska avangarda "predstavlja eksperimentisanje koje doprinosi iznalaženju novih izražajnih sredstava filmske umetnosti."¹¹

U nastavku poglavlja "Eksperimentalni film i avangarda" Petrić piše: "Pored toga što je doprinela razvijanju specifično filmskog jezika, ona (avangarda) je dala nekoliko dela koja se mogu staviti među vrhunska ostvarenja filmske umetnosti", ali avangardnom filmskom modelu ne priznaje se poseban status. "Danas avangardni filmovi imaju daleko više značaja po onome što su značili za razvoj sedme umetnosti, nego po onome što sami po sebi predstavljaju." Ovo mišljenje o avangardnom filmu postalo je "opšte mesto" jugoslovenske filmske misli.

Jugoslovenski profesionalni film nije uspeo da konstituiše model eksperimentalnog filma tokom niza decenija. (Tek sredinom 80-tih godina ova filmska vrsta stiće pravo prikazivanja na Festivalu jugoslovenskog dokumentarnog i kratkometražnog filma u Beogradu. Najveći broj prikazanih filmova nastali su najpre u

4 Dragan Aleksić: "BEOGRAD, FILM, FILMSKI BEOGRAD I BEOGRADSKI FILM", "FILMSKA KULTURA", Zagreb, br.100, 1975, str. 223.

5 Milovan Djilas, "Izveštaj o agitaciono-propagandnom radu", V Kongres KPJ, 1948.g. Kultura, Beograd, 1949.g, str. 226

6 M.V."Kino klubovi", "Film-list za pitanja filmske umetnosti i kulture", Beograd, God.I, br.3, jun 1950, str.1.

7 Vladeta Lukić, "Amaterski film kod nas i u svetu", "Film-list za pitanja filmske umetnosti i kulture", Beograd, godina III, br.24, 1952. str.4.

8 Razgovor sa Slavkom Vorkapićem - Vlada Petrić, "Film - list za pitanja filmske umetnosti i kulture, Beograd, God. III, br.38, septembar 1952. str.1.

9 "Sekcija eksperimentalnog filma", Film-list za pitanja filmske umetnosti i kulture, Beograd, god. III, novembar 1952, str.2.

10 Aleksandar Petrović, "Nacionalni stil - ka jedinstvu sadržaj-forma", "Film - list za pitanja filmske umetnosti i kulture", Beograd, god.III, novembar 1952, str.1)

11 Vladimir Petrić, "Čarobni ekran", "Narodna knjiga", Beograd, 1962.g.str.208

produkciji amaterskih kino klubova, a zatim su preuzeti od strane institucionalizovanih producenata.)

Zanimljivo svedočenje o nastajanju filmske poetike i prakse beogradske škole kino amatera tokom 50-tih godina daje Živojin Pavlović. "Kinoteka je za nas bila veoma važna, u njoj smo se odgajali. Mi nismo imali škole, bili smo potpuni diletanti.(...) Išli smo da gledamo samo tzv. velike filmove, ostale smo prezirali.(...) Otići u bioskop, bilo je, nasuprot Kinoteci, gubljenje vremena...(...) U ono vreme gajio se prezir prema bioskopu, išlo se u krajnost." Govoreći o filmskoj teoriji, koja bi mogla doprineti stvaranju adekvatne poetike amaterskog, avangardnog filma, Pavlović kaže: "Ono što je kod nas bilo prevedeno, to su svega dve-tri ruske knjige i jedna mađarska. Ono što su naši pisali nije valjalo, kao što ne valja ni danas."

Pavlović kritički govori o poetici beogradskog amaterskog kruga: "I tako je došlo do toga da počnem da se petljam sa amaterskim filmom, no ne zato što sam voleo amaterski film, naprotiv, još onda sam uvidjao njegovu omedjenost u tome što mora da se iskazuje metaforom i što ne može da upotrebi reč. U ono doba pogotovo zvuka nije bilo i sve se svodilo na sliku i neku muzičku pratnju. Manir koji je kod nas vladao bio je neka majaderenovska polusimbolika." (Pod "majaderenovskom polusimbolikom", Pavlović verovatno podrazumeva kino-klubašku interpretaciju filmske poetike Maje Deren, istaknute američke rediteljke avangardnih filmova "MREŽE POPODNEVA" (1943), "NA

KOPNU" (1945) i dr. Niz beogradskih autora su, zapravo, literarno pojednostavili i vizuelno vulgarizovali neke elemente dramaturgije i poetskog izraza M.Deren, pa je stvoren manir "zidomanije, kavezomanije i lavirintomanije", kao navodno avangardnog izraza frustracije bića, i stereotip nemotivisanog trčanja, kao tobože eksperimentalnog izraza unutrašnjih nemira i pobuna. Specifičan onirizam, nadrealizam realnog i slojevitost filmskog izraza, M.Deren nije, nažalost, nikada dostignut.)

Pavlović čak ne pridaje veliki značaj svom filmskom iskustvu stečenom u radu na amaterskim filmovima. Naprotiv: "Mislim da sam imao koristi od toga što nisam dugo radio amaterske filmove. Na primer ni Kokan Rakonjac ni Lordan Zafranović nikad nisu izašli iz onih unutrašnjih odrednica koje amaterski film sa sobom nosi. To je prividna neograničenost i sloboda, no ona smešta autora u privatni film."

Pavlović ispravno zaključuje: "Znate šta, verovatno je već malo mitologizirano to vreme."¹²

Pitanje poetike našeg amaterskog filma postavljeno je početkom 50-tih godina.

Na prvom GEFF-u (festivalu istraživačkog filma), održanom decembra meseca 1963.godine, izvršeno je kritičko preispitivanje celokupne posleratne prakse amaterskog filma kod nas, konzistentnosti poetika kino-klubova, kao i sagledavanje kvaliteta avangarde i eksperimenta u praksi filmskih amatera.

AKADEMSKI KINO KLUB U PERIODU OD OSNIVANJA 1958. DO POČETKA 60-TIH GODINA.

Akademski kino klub u Beogradu počeo je sa radom 1958.godine. U prvoj generaciji autora koji snimaju u ovom klubu nalazimo imena Marka Babca, Aleksandra Petkovića, Kokana Rakonjca i Živojina Pavlovića, koji su, istovremeno, stvarali i u Kino klubu "Beograd", tako da u oba ova kluba nalazimo stilska obeležja filmske poetike poznate pod nazivom "beogradska škola" amaterskog filma, u koju se uključuju novi autori - Sava Trifković i Dragoslav Lazić.

U prvoj generaciji autora AKK primetne su dve stilske koncepcije. Filmovi "ZID" (1960) K. Rakonjca, "TRIPTIH O MATERIJ I SMRTI" (1960) Živojina Pavlovića i "RUKE LJUBIČASTIH DALJINA" (1962) S.Trifkovića reprezentuju

grupu autora koji neguju filmski eksperiment u okviru estetskih postavki beogradskog amaterskog kruga. Filmovi "REPORTAŽA IZ ŽENSKOG BLOKA" (1960) i "DIM I VODA" (1962) Dr.Lazića i "ROMANCA" M.Jakšića-Fandja nemaju ambicije istraživačkog karaktera. Njihovi autori stvaraju dela tradicionalnih filmskih vrednosti. U ovu grupu može se uvrstiti i film "SUZE" (1959) K.Rakonjca.

Film "ZID" ("Misao i želja") je, po rečima Kokana Rakonjca, "drama osobe koja ne može da prevaziđe svoje mogućnosti".¹³ Zahvaljujući izuzetnom doprinosu snimatelja Aleksandra Petkovića, koji metodom mobilne kamere ("kamere iz ruke"), postiže uzbudljive kinestetičke vrednosti filmske slike, kao i

¹² Živojin Pavlović, "Dva razgovora", "Film forum", SKC, Bgd.1983, str.5, 6-7, 13, 9.

¹³ "Filmografija jugoslovenskog filma" 1945-1965, Institut za film, Bgd, 189.str.

ZID, Kokan Rakonjac

nadgradnjom tih vrednosti virtuosnim montažnim postupkom autora, film "Zid" u dobroj meri prevazilazi osnovne, literarne premise i "traženu" simboliku.

Neuspeh devojke da, bezbrojnim pokušajima bekstva, izadje iz prostora na koji je osudjena, prezentiran je inovacijama u kodovima kamere i montaže, što u kontekstu tadašnjeg jugoslovenskog filma, daje "Zidu" eksperimentalni karakter.

Rakonjčev stil je dokaz potpuno izražene svesti o kinestetskim osnovama filmskog medija, primer za Vorkapićeve teorije o pokretu u filmskoj slici i između filmskih slika: "Tako snimiti izvesne kretnje (stvari, bića, i kamere u odnosu prema njima) i tako organizovati te snimke da u samoj igri izazvanih unutarnjih inervacija, tenzija, ekvilibracija, u igri gradacijama u intenzitetu unutrašnjih poleta i padanja, sudara i okreta, lebdenja i trenutnih mirovanja, doživimo, takoreći u našem telu, jednu kinestetičku melodiju i orkestraciju, jedan novi estetski doživljaj."¹⁴

Za film Save Trifkovića "RUKE LJUBIČASTIH DALJINA" Ž. Pavlović kaže: "To je po meni najbolji, teško je reći najbolji, ali najupečatljiviji amaterski film koji sam uopšte video. Zato što u sebi ima onu neuhvatljivu draž švedskih nemih filmova, tu neku

čudnu atmosferu koju sam video u Šestremovom "KOČJAŠU" i Drejerovom "VAMPIRU". Neka metafizička strava koja je u tom Trifkovićevom filmu najbijena."¹⁵

Svojevrsna katarza bića mlade žene u pustom i bizarnom ambijentu polja i drveća, artikulisana je subverzijom koda naracije, što filmu daje alternativan karakter u odnosu na postojeću praksu beogradske škole amaterskog filma. Preplitanjem niza vizuelnih elemenata organizovanih jednim oniričkim montažnim postupkom, Trifković uspeva da stvori pravu kinestetičku simfoniju. Ideali Vorkapićeve poetike - "Mogućnost da kinematografija postane umetnost svoje vrste sastoji se, pre svega, u kinestetičkoj moći nekih snimljenih kretnji, moći da nas implicitno skoro telesno pokrenu i ponesu, i - u mogućnosti da se u montažnoj organizaciji tih pokretnih slika, istovremeno, prevaziđe njihov očit, bukvalni sadržaj i ispuni se transcendentnim evokacijama tako da se u psiho-fiziološkom biću senzibilnog gledaoca izazovu estetski doživljaji jedne nove, sopstvene vrste; doživljaji i sadržaji verbalno neprevodivi, dobijaju filmom "RUKE LJUBIČASTIH DALJINA", antologijsku potvrdu."¹⁶

Trifković artikulise "metafizičku stravu" primerenom kinestetikom, ali i kreativnim korišćenjem tona, što predstavlja izuzetak u tadašnjoj praksi beogradskih autora. Kinestetičku vrednost filma Trifković je uspeo da zaokruži pokretom u tonu, čime je stvoreno jedinstvo slike i zvuka, koji poprma karakter "konkretna" muzike. "RUKE LJUBIČASTIH DALJINA" je naš prvi eksperimentalni film koji primenjuje estetiku "zvučne slike u kretanju", za razliku od drugih dela gde se zvuk neinventivno koristi, najčešće samo kao tautološka ilustracija slike "nemog" filma.

Gubitnik u sledećem filmu, "TRIPTIHU O MATERIJ I SMRTI", Živojina Pavlovića, ponovo je mlada žena čiju sudbinu fatumski određuje ambijent. Film varira temu nevino progone, prisutnu u filmovima mnogih autora beogradskog amaterskog kruga. Ikonografski kod, koji daje osnovno obeležje filmu, pokazuje Pavlovićeve likovne "skolonosti prema fasadama i starim zgradama koje se ljušte, prema licima koja su nepravilna, razorena, ekspresivna, prema ambijentima koji su u fazi neke blage ili jače truleži".¹⁷ Nastao pod uticajem likovnih principa slikarske grupe MEDIJALA, "TRIPTIH O MATERIJ I

14 Slavko Vorkapić, MOŽE LI FILM BITI UMETNOST SVOJE VRSTE, "Politika", Beograd, 7.septembar 1958. str.20)

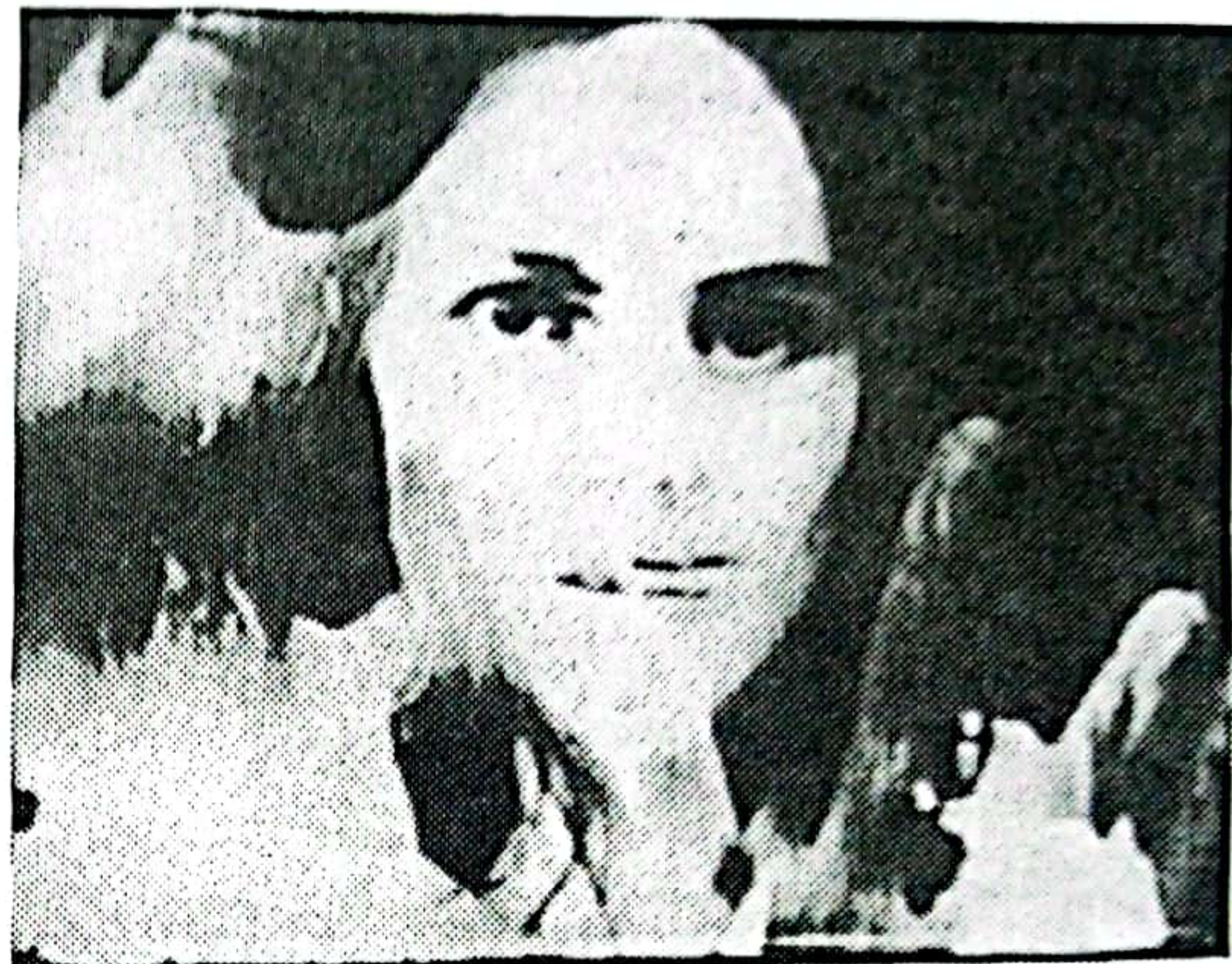
15 Živojin Pavlović, "DVA RAZGOVORA", "Filmforum", SKC, Bgd, 1983, str.11

16 Slavko Vorkapić, "MOŽE LI FILM BITI UMETNOST SVOJE VRSTE", "Politika", Beograd, 7.septembar 1958.god, str. 20.

SMRTI" predstavlja početak Pavlovićevog traganja za poetikom odvratnog i surovog, koju će on brižljivo razvijati u kasnijem, profesionalnom opusu. Stil tada "aktuelnog amaterskog koncepta, po kome se iskonstruisani literarni sadržaji nasilno smeštaju u neke slikovite i autentične ambijente, što im je, uprkos njihovoj dramaturškoj i misaonoj naivnosti davalo izvesnu nadrealnu ekspresivnu nadgradnju"¹⁸, ispoljen u "TRIPTIHU", pokazuje osnovne karakteristike beogradske "škole": stvaralački napor da se, bez sopstvene tradicije prevaziđe eklekticizam eksperimenata zasnovanih na iskustvima iz prethodnih faza istorije filma i da se, bez domaće teoretske misli, artikuliše poetika eksperimentalnog filma, bazirana na ličnom kinematografskom senzibilitetu i životnoj filozofiji koja će provocirati zvanični kulturni establišment. Dragoslav Lazić u filmovima "REPORTAŽA IZ ŽENSKOG BLOKA" (1960) i "DIM I VODA" (1962) i Milorad Jakšić-Fando u filmovima "ROMANCA" (1960) i "MINUT MANJE OD VEČNOSTI" (1962) nemaju eksperimentalne postupke, već u okvirima amaterskog filma stvaraju dela tradicionalne filmske forme.

"REPORTAŽA IZ ŽENSKOG BLOKA", kombinacija kratkog igranog filma i rekonstruisanog dokumentarca, ukazuje na začetke stila populističke komedije karakterističnog za Lazićev profesionalni opus. Autentičnu filmsku poeziju Lazić ostvaruje u dokumentarnom filmu "DIM I VODA". Rad željezničkog osoblja u stanici na pripremi i rasporedjivanju vagona i lokomotiva minuciozno prati i fleksibilno izražava mobilna kamera Branka Peraka. Akcentovanjem elemenata dima i vode, u koje su gotovo utopljeni ljudi u svom svakodnevnom poslu, ostvarena je svojevrsna poezija banalnosti. Montažni ritam koji je filmu udahnuo Vuksan Lukovac organski korespondira sa ritmom ambijenta.

RUKE LJUBIČASTIH DALJINA, Sava Trifković

Kratki igrani film "ROMANCA" M. Jakšića-Fandja, po izjavi autora, snimljen je iz inata koji je imao za cilj demistifikaciju filmskog stvaranja. Jakšić snima film bez položenog kursa u kino klubu i prethodnog iskustva. Radjanje ljubavi između dvoje mladih na Kalemegdanu i njihov rastanak koji prouzrokuje kiša, evocirani su izraženim Jakšićevim talentom za neorealistički dokumentaran tretman filmske slike, što će ostati stilski konstanta njegovog profesionalnog rada u jugoslovenskoj kinematografiji.

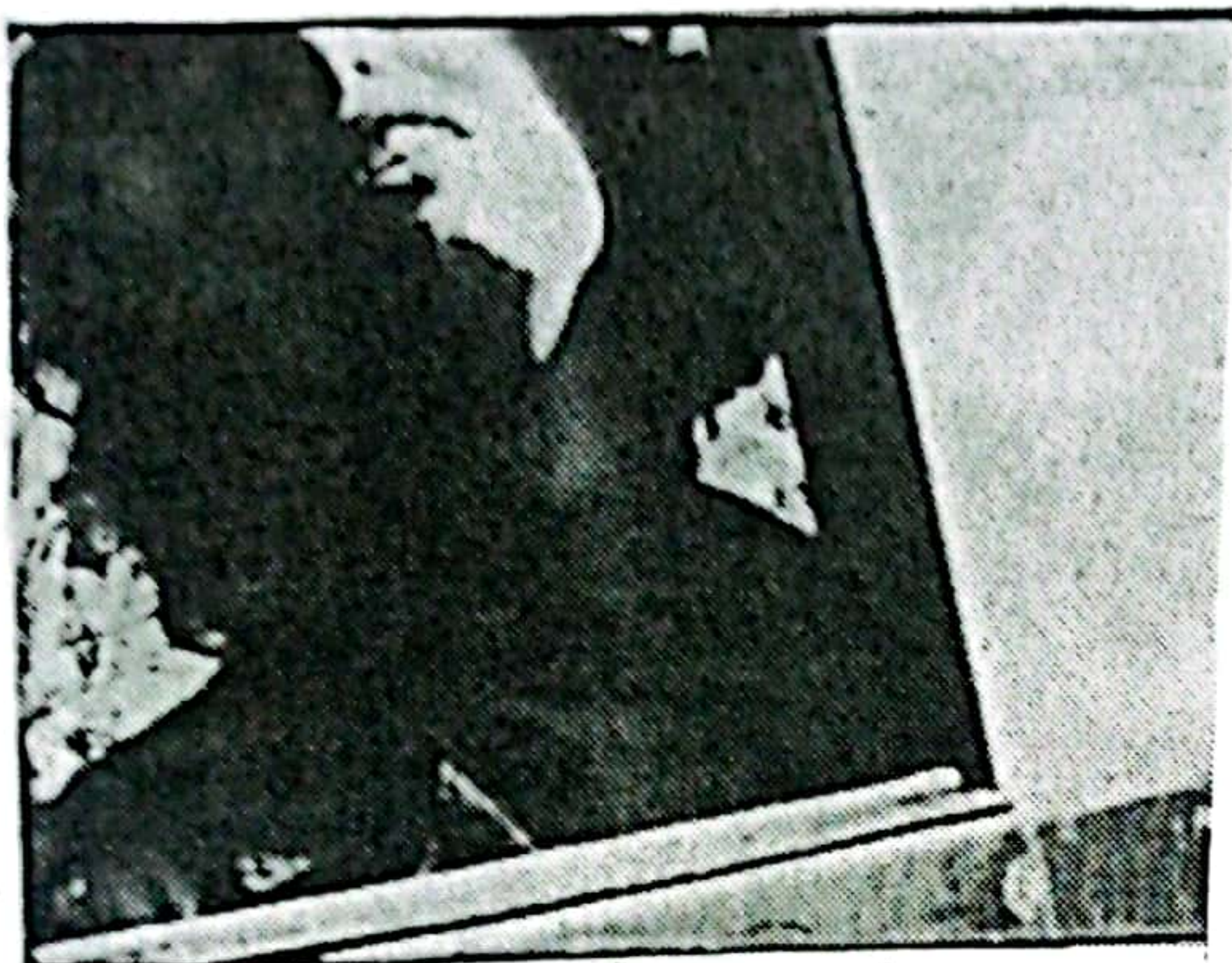
GEFF (FESTIVAL ISTRAŽIVAČKOG FILMA). PREISPITIVANJE PRAKSE I VREDNOSTI EKSPERIMENTA U AMATERSKOM FILMU.

Prvi GEFF (festival istraživačkog filma) održan je decembra meseca 1963. u Zagrebu. Tokom razgovora koji su vodjeni na festivalu preispitane su vrednosti dotadašnje poetike jugoslovenskog amaterskog filma, koja je bila zasnovana na estetici

nemog filma. "Način rada po uzoru na nemu epohu filma nazivan je avangardizmom i eksperimentalnim filmom jugoslovenskih amatera."¹⁹

- 17 Živojin Pavlović, "DVA RAZGOVORA", "Filmforum", SKC, Bgd, 1983, 11. str.
- 18 Slobodan Novaković, "SPOREDNI KOLOSECI", "Politika ekspres", 26.9.1983.
- 19 Mihovil Pansini, "Knjiga GEFFA", I, 1963, 12. str.

TRIPTIH O MATERIJI I SMRTI, Žvojin Pavlović

"Kako može da se nazove eksperimentalnim nešto što se još 1927.godine fiksiralo kao nadrealizam. Kako može da bude eksperiment oblik simbolizma koji u filmu postoji već decenijama" pita Dušan Stojanović.²⁰

Filmovi beogradskih amatera samo uslovno mogu biti svrstani u eksperimentalna dela. Stojanović smatra da ono što stvaraju beogradski autori želi ustvari da se predstavi kao umetnički film, "pa prema tome nije ni htelo da ima eksperimentalni karakter u smislu preispitivanja osnovne materije medijuma."²¹

Zanimljiva je Pansinijeva opaska o eklektičkom duhu naše filmske misli: "Čitali smo literaturu (kao što su knjige Bele Balazsa) gdje smo nalazili hvalospjeve nekim filmovima zato što se o tim filmovima tako pisalo u njihovo doba, pa se taj sud samo prepisivao, a nije kontrolirao. Mnogi su o tim filmovima dobro pisali a da ih nisu gledali."²²

20 Dušan Stojanović, 'Knjiga GEFFA', I, 1963, 164.str

21 Dušan Stojanović, 'Knjiga GEFFA', I, 1963, 164.str.

22 Dušan Stojanović, 'Knjiga GEFFA', I, 1963, 164.str.

23 Dušan Stojanović, 'Knjiga GEFFA', I, 1963, 164.str.

24 'ANTI-FILM I MI', razgovor o filmu, I dio, Zagreb, 1962, str.89

25 P.Adams Sitney, 'VISIONARY FILM' - The American avant-gard, 1943-1978. Oxford University Press, New York, 1979., str. 369.

26 Amos Vogel 'FILM AS A SUBVERSIVE ART', Random House, New York, 1974, str. 6.

Da bi naš amaterski film krenuo novim putem, potrebno je proučiti praksu modernog filma, naročito Godara, kao i kretanja u savremenoj umetnosti. "Razvoj poezije, kazališta, romana, muzike i likovnih umjetnosti najbolje će nam pokazati putove avangardnog filma", izričito zahteva Pansini.²³

Na Prvom GEFFU (festivalu istraživačkog filma), decembra 1963.godine u Zagrebu, izložena je ideja o redukciji. Reč je, zapravo, o višestrukim redukcijama: naracije, filmskih izražajnih sredstava, racionalne metaforičnosti, tradicionalne komunikacije sa gledaocima i poruka koje filmovi nose. Ukratko rečeno, u pitanju je redukcija intervencije autora na samo delo. Time "film prestaje biti izraz određene ličnosti; prestaje biti izraz neke osjetljivosti, ostaje samo kao čisto vizuelno-akustički fenomen; oslobođen je filozofskog, literarnog, psihološkog, moralnog i simboličkog značenja."²⁴

Redukcija intervencije autora na delo - metodom fiksacije, pre svih, postala je osnovno obeležje "anti-filma", čije značenje korespondira sa kategorijom "strukturalni film" američkog teoretičara avangardnog filma P.Adams-Sitneya. Strukturalni film koristi četiri metode: fiksaciju kamere, efekat treperenja (flickering efect), refotografiju i "beskrajnu traku".²⁵

"Anti-film" je paradigma i za kategoriju "film kao subverzivna umetnost", drugog američkog teoretičara avangardnog filma, Amosa Vogela. "Film kao subverzivna umetnost" negira sve postulate klasičnih teorija filma, uključujući i sve poetike avangardnog filma, primenom novih metoda: "destrukcijom vremena i prostora", "destrukcijom priče i narativnosti", "odbacivanjem montaže", "smrcu pokretne kamere", "minimalističkim filmom", "devalvacijom filmskog jezika" i "težnjama ka prekoračenju granica"; "eliminacijom realnosti", "uništenjem iluzije", "eliminacijom slike", "eliminacijom ekrana", "eliminacijom kamere" i "eliminacijom umetnika".²⁶

Semiološki posmatrano, "anti-film", "strukturalni film" i "film kao subverzivna umetnost" odbacuju najveći broj kinematografskih i ekstrakinematografskih kodova ustanovljenih tokom prethodne filmske prakse, stvarane u kontekstu neprikosnovene vladavine

kodova tradicionalnih i modernih umetnosti. Novi tipovi filmova nastaju u okvirima iskustava savremene umetnosti, masovne kulture, masovnih medija, kontra-kulture mladih i postmodernističke estetike, alternirajući na taj način sve prethodne koncepte filmskog znaka. Kategorija eksperimenata je izgubila svoju klasičnu konotaciju, pa ga nova umetnička praksa ne koristi više na način na koji se to činilo u vreme "istorijskih" avangardi.

Zanimljivo je da je glavni protivnik GEFF-a 1963.godine bila "duboko potresena grupa beogradskih filmskih avangardista okupljenih oko Kino kluba Beograd, koja je dotle, godinama izolovana od tokova profesionalne kinematografije, negovala čistu filmsku simboliku, razvijala filmsku ekspresiju i istraživala mogućnost nadrealistički shvaćenog apsurda i čuda."²⁷

To su najbolje pokazale diskusije na GEFF-u, 1963.godine. Na njima su problematizovane osnovne kategorije istraživačkog filma - eksperiment, umetničko delo, umetničko stvaralaštvo.

"Eksperimentalni film razlikuje se od umetničkog po tome što predstavlja istraživanje isključivo na fenomenološkom planu, dok je umetnost istraživanje na planu totalnog života. I jedna i druga vrsta filma istražuju, ali eksperimentalnom filmu pripada sasvim parcijalni predmet istraživanja: čulni aspekt sveta", smatra Dušan Stojanović.²⁸

Slobodan Novaković kaže: "Ako me pitate što smatram filmskim eksperimentom, ja ne bih umeo to da vam definišem, zbog toga što mi tražimo definiciju nekog pojma, i tu postupamo baš metafizički. Ako je filmski eksperiment "PARADA" (dokumentarni film D.Makavejeva), onda ću govoriti na primerima "PARADE"; u čemu je njen eksperiment i u čemu se demonstrira njena eksperimentalnost. Prema tome mi ne možemo apriori formulisati eksperiment, njegove dimenzije."²⁹

Komentarišući neke filmove snimljene u stilu "gefovsk" poetike, Stojanović napominje: "Ovde nije reč o stvaralaštvu, bar ne umetničkom, nego o eksperimentu. Eksperiment je "napipavanje". Umetničko stvaralaštvo podrazumeva zaokrugljenost, dorečenost, uobličenoost."³⁰

Ideje GEFF-a nisu prihvaćene u praksi tadašnje generacije beogradskih kino amatera. Film "EKSTAZA" Petra Blagojevića - Arandjelovića i Adama Mitića, snimljen pre GEFF-a, predstavlja izuzetak.

Poetiku GEFF-a, "filma kao subverzivne umetnosti" usvojiće tek nove generacije filmskih amatera u Akademskom kino klubu tokom 70-tih i 80-tih godina.

AKK TOKOM SREDINE I KRAJA 60-TIH GODINA

1964. godine nastaju u Akademskom kino klubu filmovi "PRAVAC", "KRUŽNICA" i "PLAVI JAHAIČ" zagrebačkog autora Tomislava Gotovca. Presudan uticaj na pojavu ovih filmova u beogradskoj sredini ima Petar Blagojević-Arandjelović. On je bio jedan od malog broja kinoamatera u Beogradu koji su pokazali razumevanje za praksu anti-filma.

Trilogija "PRAVAC", "KRUŽNICA" i "PLAVI JAHAIČ" ostvarena je metodom fiksacije, redukcijom intervencije autora na delo - minimalizovanjem kodova koji se koriste. Film "PRAVAC" predstavlja fiksaciju na životnu materiju u svakodnevnoj stvarnosti i fiksaciju na pokret. Struktura filma sačinjena je od niza nemontiranih farova unapred koji su snimljeni kamerom fiksiranom pored vozača tramvaja. Dužinu kadrova je

odredila kamera, naime, kadrovi su dugi onoliko koliko je to omogućavao mehanizam za navijanje trake. (Isti princip za dužinu kadrova primenjen je i u ostala dva filma.) Između kadrova ubačeni su titlovi koji variraju reč "pravac". Muzika Djuka Elingtona predstavlja zvuk.

Fiksacija na životnu materiju u svakodnevnoj stvarnosti i fiksacija na pokret primenjene su u filmu "KRUŽNICA". Niz nemontiranih panorama koje je P.Blagojević-Arandjelović (snimatelj u sva tri filma) napravio na vrhu palate "Albanija", kombinuju se sa titlovima koji variraju reč "krug". Ton filma čini muzika Kaunta Bejzija.

U filmu "PLAVI JAHAIČ" primenjen je metod fiksacije na čoveka među ljudima i fiksacije na pokret. Niz nemontiranih kadrova,

27 Dušan Makavejev, "ANTI-FILM I GEFF", "Gledišta", januar 1966, str.89

28 Dušan Stojanović, u "Knjiga GEFFA", I, 1963, 163.str.

29 Slobodan Novaković, "Knjiga GEFFA", I, 1963, 157.str.

30 Dušan Stojanović, "Knjiga GEFFA", I, 1963, 157.str.

snimljenih u nekoliko beogradskih kafana "kamerom iz ruke", beleže prisutne ljude. Titlovi ubačeni između kadrova ponovo variraju naslov filma. Muzika Art Blejkija predstavlja ton filma. Dušan Stojanović, koji je sistematizovao vrste fiksacija, predlaže sledeće tumačenje ovog metoda: "Osnovna ideja anti-filma je ideja fiksacije na slučajno registrovan ili naročito odabran objekat da bi se tek fiksacijom otkrio dublji smisao vidjenog (...) Fiksacija kao osnovno načelo anti-filma odvela nas je u oblast transcendentalnoga onog trenutka kada smo - eto ostvarenja nadrealističkog sna, eto začetka ideala hepeninga i pop-arta - u "slučajnim" vezama nepomičnog fenomenološkog sveta počeli da otkrivamo duboki smisao bitisanja."³¹

DELATNOST AKK OD POČETKA 70-TIH GODINA DO DANAS. NOVA GENERACIJA AUTORA. AKADEMSKI FILMSKI CENTAR DOMA KULTURE "STUDENTSKI GRAD".

60-te i 70-te godine predstavljaju razdoblje prave renesansne obnove avangardnog filma u svetu. Decenijama marginalizovan filmski model stiče gotovo kulturni status u krugovima ljubitelja filmske umetnosti. Avangardni film dobija svoje teoretičare i istoričare. Stvorena je svest o posebnosti avangardnog modela filma. Snažan podsticaj obnovi nekonvencionalnih formi filmskog medija dolazi iz krugova underground kulture, savremene umetnosti i anti institucionalnih teoretičara nove umetničke prakse. Postmodernistička estetika redefiniše osnovne pojmove koji sada mnogo otvorenije interpretiraju savremeno stvaralaštvo. Prošireni mediji otvaraju proces interdisciplinarnih odnosa između raznih vrstama umetnosti. Gotovo celokupni kategorijalni aparat estetika istorijskih avangardi, koje su u međuvremenu stekle muzejski status, doživljava semantičku obnovu.

Početak 70-tih godina označava vreme nove prakse u beogradskom amaterskom filmu. Stvaraju se novi klubovi. Akademski kino klub, u kome se pojavljuje nova generacija mladih stvaralaca, postaje jedan od najzapaženijih klubova u zemlji. Klub uskoro postaje Akademski filmski centar Doma kulture "Studentski grad" u Beogradu. Centar osniva "Alternative film festival" i Arhiv alternativnog filma, u koje se ubrzo uključuje i video. Na taj način, Centar postaje jedinstvena institucija za negovanje alternativnog filmskog i video stvaralaštva u Jugoslaviji. Izdavačka delatnost Centra daje pionirski doprinos teoriji i estetici naše alternativne prakse medija filma i videa.

T.Gotovac, kao autor izrazite individualnosti, produbljuje metod fiksacije instaliranjem na kretanjima kamere (farovima, panoramama, "kamerom iz ruke"). Osim toga, "PRAVAC", "KRUŽNICA" i "PLAVI JAHIAČ" sadrže karakteristike strukturalnog, minimalističkog i konceptualnog filma, kao i elemente hepeninga i procesualne umetnosti. Filmska trilogija T.Gotovca predstavlja značajnu vrednost, ne samo u okviru jugoslovenskog filma, već i u širem, svetskom kontekstu filmske avangarde 60-tih godina.

Period od 1964. do 1970.godine predstavlja vreme stvaralačke krize u beogradskom kino amaterizmu. Niz autora prelazi u profesionalni film ili odlazi na televiziju.

Filmsko i video stvaralaštvo u AKK Beograd (Akademsom filmskom centru Doma kulture "Studentski grad") reprezentuju dela dve generacije autora. Prvu čine autori koji delatnost započinju 70-tih godina, a drugu autori koji stvaraju tokom 80-tih godina.

Individualni stav prema filmu i videu predstavlja osnovno obeležje njihovih opusa. Za razliku od autora u prethodnom periodu beogradskog amaterskog filma, koji su poetike svojih filmova gradili na osnovama uzora iz Kinoteke, nove generacije artikulišu lične poetike vrlo prepoznatljivog identiteta. Umesto zajedničke "škole" ili filmskog koncepta stvorena je koegzistencija individualnih autorskih stilova. Pojam stila može se shvatiti uslovno. Reč je o individualnoj praksi koja se neprekidno obnavlja novim iskustvima. Može se govoriti o autorskim opusima u procesu neprekidnog semiolološkog obnavljanja.

Zbog toga ostaje otvoreno pitanje terminologije pomoću koje bi se imenovala ova raznovrsna filmska praksa.

Kategorija "amaterski film" ponajmanje može da izrazi specifičnost stvaralaštva ovih generacija. Pojmovi "avangardni film" i "eksperimentalni film" konotiraju filmsku praksu koja je odavno smeštena u muzeje moderne umetnosti. Filmovi novih generacija vrše subverziju kodova svih do sada poznatih filmskih modela.

Pošto praksa "filma kao subverzivne umetnosti" praktično znači alterniranje svih konvencionalizovanih repertoara kodova u

31 Dušan Stojanović, "VELIKA AVANTURA FILMA", Beograd, 1970, 152, 157 str.

filmu, filmsko stvaralaštvo novih generacija sredinom 70-tih godina dobija naziv alternativni film.

Ideju redukcije autora na delo primenjuje Vjekoslav Nakić, autor koji je svoj opus započeo u kino klubu "Split". Nakić u Beogradu realizuje tri filma novih tendencija: "KONVERZIJU" (1969), "KOMPOZICIJU" (1970) i "H" (1972).

U sva tri filma izvršena je destrukcija narativnosti što će postati jedna od glavnih odlika autora okupljenih u AKK. Dokumentarnom fiksacijom prostora i ljudi u njima, Nakić razgolićuje egzistencijalnu napetost trajanja jednog ravnodušnog sveta. Umesto stvarnosti koju treba interpretirati, autor nudi transparentnost stvari i bića, što znači ontološki sjaj vidjenog. Percepcija filmova zahteva novi senzibilitet, kako ga je opisala Susan Sontag tvrdnjom da "moramo naučiti da vidimo više, da čujemo više, da osetimo više. Naš zadatak nije da tražimo maksimalnu količinu sadržaja u umetničkom delu, još manje da iznudjemo više sadržaja iz dela nego što je već u njemu. Naš zadatak je da smanjimo sadržaj kako bismo uopšte videli stvari."

Redukcijom filmskih izražajnih sredstava, Nakić ukida mogućnost verbalizacije sadržaja svojih filmova, dok upotrebom specifičnog zvuka, sličnog "konkretnoj muzici" ukida moguće emocionalne "kontakte" sa delima. Nakićevi filmovi zadovoljavaju premise "estetske šutnje" u funkciji izgradjivanja novog senzibiliteta; "Funkcija umjetnosti nije da odobrava nekakav specifični doživljaj, izuzev stanja otvorenosti prema mnogostrukosti doživljaja, koje u praksi završava nesumnjivim naglaskom na stvari za koje se obično smatra da su trivijalne i nevažne."³²

Načelo anti-filma da je pozicija autora više stav kontemplacije, a manje ekspresije, dobija u Nakićevim filmovima primerenu potvrdu.

Milenko Jovanović i Mirko Avramović su, prvi u svojoj generaciji, izrazili težnju da u skladu sa svojim senzibilitetom i odnosom prema umetnosti i životu, shvate film kao igru i mogućnost za jednu vrstu "proširenih medija" u kojima se prepliću životni gest i estetski čin, namera i slučajnost, društvenost i privatnost. "Stvoriti eksponat, umetničko delo za sebe i za nas ne znači stvoriti sliku ili model nečeg već postojećeg, već stvoriti novu strukturu, nov život, nov eksponat, ili od pos-

KOMPOZICIJA, Vjekoslav Nakić

tojeće strukture, života, eksponata odabrati bilo koji i smatrati ga umetničkim delom". I dalje: "Snimati filmove znači opredeliti se za umetnost programa za čula. Film budućnosti biće eksponatističko delo za sva naša čula."³³

Reč je o proizvodjenju nove stvarnosti, o novom pojmu stvarnosti, u pravcu "konkretnog vidjenja" na liniji konceptualističke estetike, kao vrste oslobađanja savremene umetnosti od svih nasledjenih perceptivnih navika.

Tako je, izmedju ostalog, na filmskom hepeningu koji su autori izveli 1971.godine u Studentskom kulturnom centru u Beogradu, prezentiran film-objekt "FILMOTREP". Gledaoci su dobijali komade filmske trake, koju su mogli da vuku ravnomernom brzinom od 6,1 cm/sec, kroz aparat TREPLJOSKOP i da pri tom trepću 16 puta u sekundi.³⁴

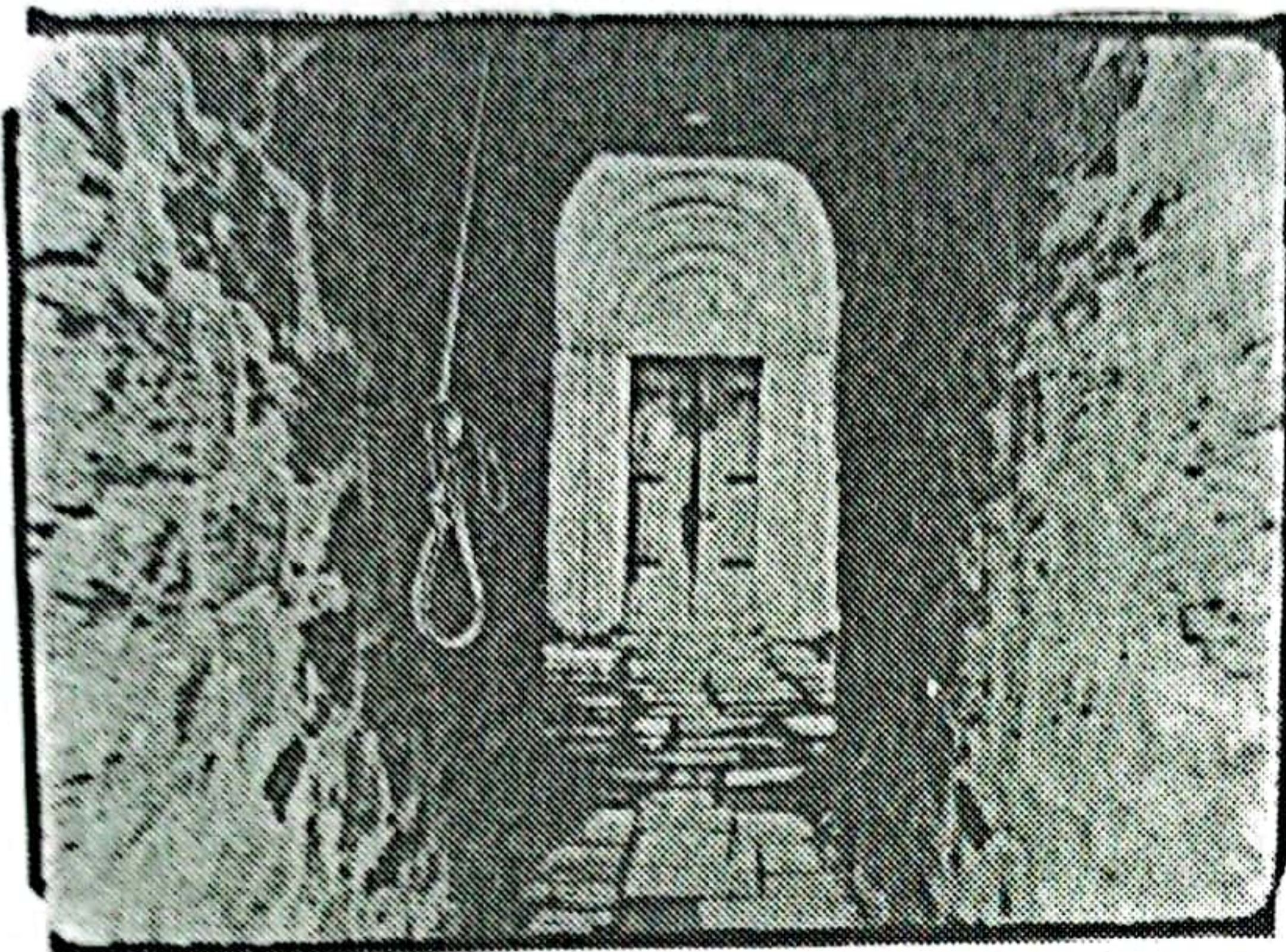
Ovaj događaj ilustruje jedan od mogućih koncepata "filma kao subverzivne umetnosti", "težnju ka prekoračenju granica" filmskog medija: "eliminaciju filmske realnosti, uništenje filmske iluzije, eliminaciju filmske slike, eliminaciju kamere, eliminaciju

32 Susan Sontag: "STILOVI RADIKALNE VOLJE"

33 M.Jovanović i M.Avramović: "REALNE STRUKTURE", Kabare "Crno brašno", Filmforum, br.5, Oktobar 1971.godine.

34 TREPLJOSKOP, Kabare "Crno brašno", uputstvo za upotrebu.

MATERIJAL 1, Nikola Đurić

ekrana, i konačno, eliminaciju umetnika u tradicionalnom, ali i avangardističkom smislu reči."

Film objekt M.Jovanovića i M.Avramovića može se svrstati u tip alternativnih filmova "koji ukidaju, proširuju ili prevazilaze klasični način prikazivanja filmova na filmskom platnu."³⁵

Nikola Djurić u filmovima "TABULA RASA" (1969), "SEOSKI PUT" (1972), "GAVRAN" (1973), "SAMOGLASNICI" (1973), "MATERIJAL 1." (1974) i "SEĆANJE" (1978), demonstrira niz postupaka alternativnog koncepta.

Analiza i demistifikacija filmske iluzije izvršena je u filmu "GAVRAN". Naizmenično koristeći "žive" kadrove, stop kadrove i fotografije leta gavrana, Djurić preispituje prirodu filmske slike i kinematografsko kretanje kao čulnu iluziju sastavljenu od statičnih elemenata. Minimalistički koncipiran, film "GAVRAN", istovremeno provocira snažni onirički doživljaj kinestetičkim delovima strukture, koji su podstaknuti statičnim kadrovima.

Neo-dadaistički kolaž "SAMOGLASNICI" sačinjen je od krajnje heterogenog materijala: fotosa Artura Remboa, krupnih planova samoglasnika koji se pojavljuju kao lajt motiv filma, filmskih blankova, panorama iz pokretnih stepenica podzemnog prolaza, dokumentarnih kadrova grupe radnika koji kopaju (montiranih "skokovitim" rezovima), kadrova zgrade u izgradnji, farova

snimljenih "kamerom iz ruke" kroz ulicu boemskog kvarta "Skadarlija", niza kadrova polja, kukuruza, žita i šume povezanih pretapanjem, zatim start blankova, najavnih špica francuskih filmskih kompanija COCINOR i GAUMONT, kadra A.Remboa, naslovne stranice njegove knjige, i niza prethodnih kadrova kao neke vrste "rezimea" korišćenih materijala.

"SAMOGLASNICI" su film anarhistične montažne igre slučaja, koja stvara snažno uneobičavanje naizgled banalnog dokumentarnog materijala. Uništenje filmske iluzije i destrukcija narativnosti, vremena i prostora, izvršeni su u stilu najboljih primera filma kao subverzivne umetnosti, kao što su dela američkog neodadaiste Brusa Konera.

Film "MATERIJAL 1." predstavlja primer redukcije kinematografskog postupka fiksacijom kamere na pokret i fiksacije na prostor-vreme. Posle kadrova laganih vožnji kamere po pustoj luci na moru, (kadrovi na kojima su bliceri ostaju nemon-tirani), autor koristi "kameru iz ruke", u ambijentu dvorišta manastira, koja postaje sve intenzivnija i subjektivnija. Uskoro kretanje kamere postaje čisto onirično iskustvo. Subjektivni farovi približavanja vratima zgrade se ponavljaju, kinestetički doživljaj prostora se akumulira, transcendirajući u religiozni doživljaj ambijenta.

"SEĆANJE" predstavlja film - instalaciju. Snimljena filmska traka stavljena je u staklenu kutiju i može se gledati samo kao objekt u svakodnevnom prostoru, a ne kao iluzionističko kretanje na filmskom ekranu, u polju imaginarnog prostora i vremena. Još jedan primer najradikalnijih mogućnosti filma kao subverzivne umetnosti, ostvaren metodom višestrukih eliminacija osnovnih elemenata konvencionalno shvaćenih "dela".

Raznovrsni opus Radoslava Vladića, "KUGLA U ZATVORENOM PROSTORU" (1974), "DOKUMENT" (1975), "MARINELA" (1975), "KUT" (1976), "KUĆA" (1977), i "POLJANA" (1978), između ostalih filmova, ukazuje na autora specifične alternativne vokacije.

Destrukciju naracije, odbacivanje montaže, i pokreta kamere, nalazimo u Vladićevom filmu "KUGLA U ZATVORENOM PROSTORU", u kome fiksirana kamera beleži proces izmena forme obešene ping-pong loptice pod uticajem kiseline koja kaplje na nju. Film predstavlja primer alternativnih dela u kojima se, redukcijom intervencija autora, prikazuju kinetički objekti. Efekat uneobičavanja postignut je primenom negativ slike.

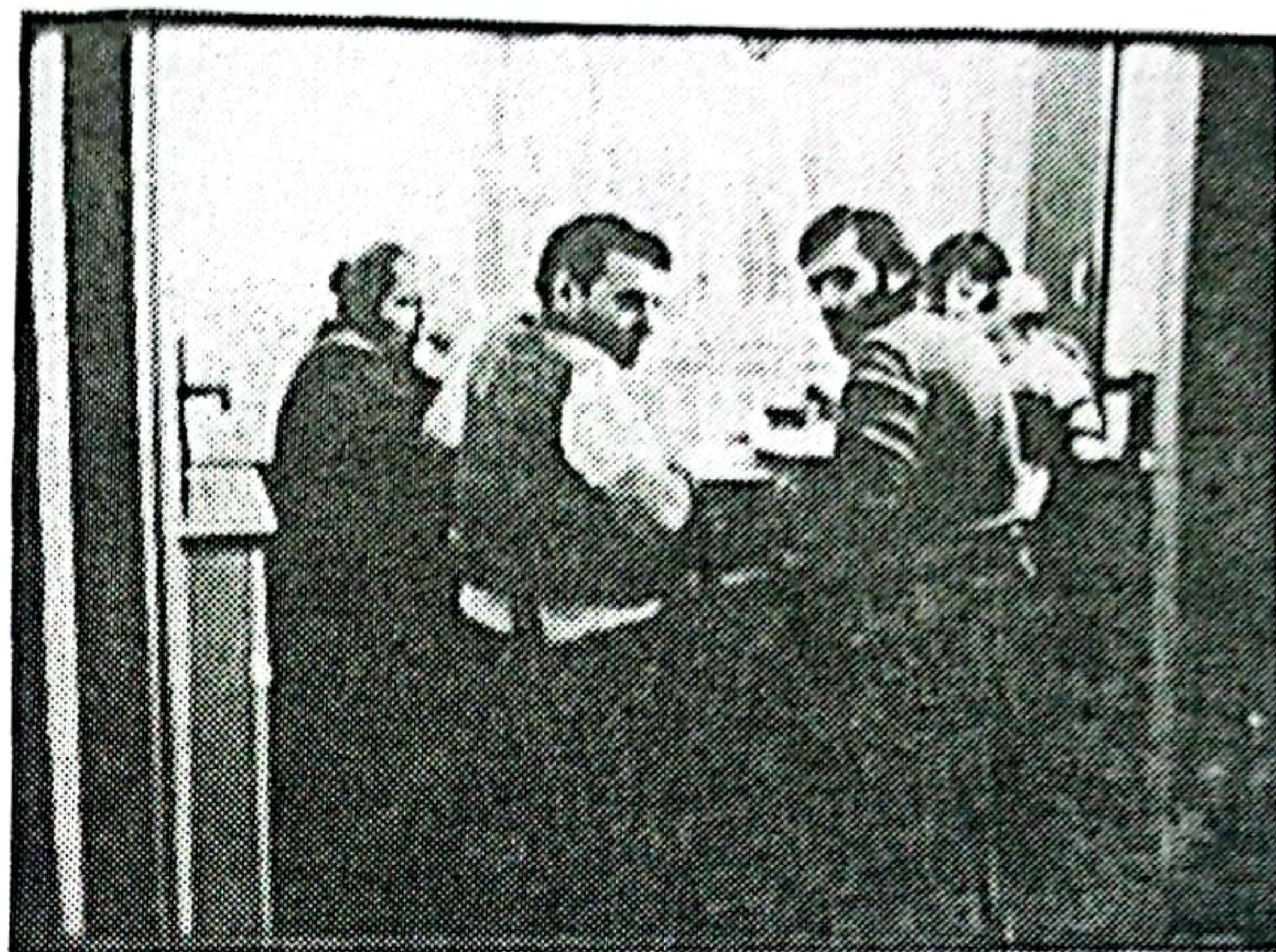
Minimalistički film "DOKUMENT", fiksiranom kamerom, beleži trenutak Vladićevog skoka pred objektiv.

U sledećim filmovima, Vladić ispituje alternativne mogućnosti kodova kamere i filmske fotografije. U "MARINELI" autor koncipira još nekoliko postupaka bliskih praksi savremene umetnosti - nizanje, akumulaciju i pop artistsku fiksaciju upotrebljenih stvari. Kamera uporno beleži predmete odsutne žene, dok se preko kadrova čuje šlager koji nosi njeno ime.

Sličan postupak Vladić primenjuje i u filmu "KUT", u kome još više intenzivira ulogu filmske fotografije, koristeći uticaj savremenog dizajna. Eliminirajući narativnost, fiksira ponašanje svoje nage žene u poodmaklim mesecima trudnoće. Metodima fiksacije ljudskog tela i lica beleži gestove i ponašanje žene dok ona doručkuje i kremom maže telo. Kamera pop artistskom pedantnošću beleži stvari u ambijentu oko žene. Svakodnevno ponašanje žene poprima dimenzije egzistencijalne dramatičnosti i gotovo spiritualne lepote.

Sve kvalitete svog metoda redukcije autora na svoje delo, Vladić demonstrira filmom "KUĆA". Metodima fiksacije na životnu materiju u svakodnevnoj stvarnosti i fiksacije na ljudsko lice, autor revnosno beleži i nabraja stvari i prostorije kuće, a zatim porodicu sa kojom živi. Akumulacija naizgled običnih trenutaka trajanja stvari i ljudi otkriva neslućenu poeziju koja se skriva iza njih. Niz fotosa na kraju filma, redukcija svih pokreta u filmu, izazivaju snažan empatički doživljaj. "KUĆA", kao i ostali Vladićevi filmovi ostvareni sličnom metodom, predstavlja iskustveno pokriće za sintagmu "protiv interpretacije" američke teoretičarke alternativne kulture S.Sontag. "Kao što nečisti gasovi automobila i teške industrije zagadjuju urbanu atmosferu, izlivi interpretacija umetnosti truju danas naš senzibilitet. U kulturi čija je već klasična dilema hipertrofija intelekta na račun energije i senzualnih sposobnosti, interpretacija je osveta intelekta prema umetnosti. Čak i više. To je osveta intelekta nad svetom. Interpretirati znači osiromašiti, opustošiti svet - u nameri da se postavi svet senki 'značenja'".³⁶

"POLJANA", alternativni dokumentarni film, Vladić posvećuje upravo čistom senzibilitetu koji imamo u detinjstvu. Autor "kamerom iz ruke" u neprekidnom kretanju, jednim kadrom u trajanju od deset minuta, obilazi i evocira mesta iz svog detinjstva: poljanu, ulice, dvorišta, kuću. U offu kadra teče Vladićev neprekidan monolog u kome on pokušava da otrgne iz zaborava

KUĆA, Radoslav Vladić

svakidašnje detalje koji čine lepotu doživljaja sveta sagledanu očima deteta.

Ivan Obrenov sa filmovima "MONTAŽA ATRAKCIJA" (1973), "OBIČNO UVEK ILI SVAKI DAN" (1973), "VELIKA CRVENA VODENA DVORANA" (1974), "ZBOGOM LODOVIKO" (1973), "IZDAH" (1976), "GLEDAJ DA TI SEME OSTANE ČISTO" (1979), "A MOVIE '68" (1980), "BDIM I ČUTIM" (1981), ostvaruje opus u duhu "estetske šutnje" i načela "protiv interpretacije".

"Tradicionalna umjetnost pobudjuje pogled. Umjetnost koja je šutljiva izaziva nepokretno gledanje." Ova načela dobijaju potvrdu u filmovima Obrenova. Redukovanim postupkom autora, gledaoci su postavljeni u situaciju neophodne kontemplacije.

Destrukcijom koda naracije i raznovrsnim postupcima fiksacije, pre svega fiksacije na ljudsko lice, Obrenov preispituje najdublje egzistencijalne i ontološke vrednosti sveta. Dva duga kadra u "IZDAHU" na početku i na kraju filma, u kojima autor ispija flašu koka kole, pokazuju kako metod fiksacije nepomičnom kamerom poseduje savršenstvo jednostavnosti, i ezoteričnost

36 Susan Sontag, "AGAINST INTERPRETATION AND OTHER ESSAYS", Octagon books, New York, 1978.

IZDAH, Ivan Obrenov

značenja filmske slike koja je oslobođena svakog literarnog i verbalnog "zagadjenja".

Ivko Šešić u filmovima "IMAO SAM ŠESNAEST GODINA" (1970), "MAŠINA" (1972), "ZOO" (1973), "PASTORALA" (1976) i "KRIK" (1978) minimalistički koncipiranim delima, u kojima se odbacuje narativnost i redukuje sadržaj, vrši takodje subverziju "bogatstva" filmskog jezika, svestan činjenice da gomilanje filmskih izražajnih sredstava vodi u snobovski formalizam ili u literarno "proizvodjenje" poetskih figura u svetu, u socijalnu konstrukciju stvarnosti". Šešićevi filmovi ostaju "otvorena dela", koja provociraju tradicionalnu naviku verbalizacije "svesni akt mišljenja koji ilustruje neki kod, neko "pravilo" interpretacije. Jer, "razumeti znači interpretirati. Interpretirati znači preformulisati predmet, u nameri da se pronadje ekvivalent."³⁷

Dokumentarni film, koji po definiciji predstavlja "oživljavanje fizičke realnosti", najviše odgovara Šešićevom konceptu filma. U filmu "MAŠINA", Šešić fiksira rad na selu tokom leta i rad mašine. Diskretno uneobičavanje vidjenog, autor postiže izmenom trake, u prvom delu koristi crno-beli, a u drugom kolor film.

37 Susan Sontag, 'AGAINST INTERPRETATION AND OTHER ESSAYS', Octagon books, New York, 1978

38 Susan Sontag, 'AGAINST INTERPRETATION AND OTHER ESSAYS', Octagon books, New York, 1978

Minimalni narativni postupak Šešić primenjuje u filmu "IMAO SAM 16 GODINA" fiksacijom atmosfere oko seoske prodavnice. U offu teče ispovest seljaka o prošlim vremenima. Slika i ton stvaraju kontrapunkt golih činjenica.

Sličan princip vezivanja kolažnog spajanja slike i tona, dva raznorodna elementa, Šešić primenjuje u filmu "PASTORALA". Dok kamera fiksira starog seljaka u seoskom ambijentu, ispred njega nalazi se magnetofon sa koga se čuje životna ispovest starca. Šešićevi filmovi pokazuju sklonost suvremene umjetnosti prema "minimalnom" narativnom principu kataloga ili popisa. "...U umjetnosti popisa potiče se opće sravnjivanje, koje je samo jedan od mogućih pristupa idealno nemoduliranom razgovoru."³⁸

U filmu "KRIK" nižu se krupniji kadrovi životinja snimljeni metodom fiksacije. Kamera uspeva da otkrije suptilne trenutke njihove svakodnevice. Empatički se sve više intimizujemo sa ovim živim bićima. Uskoro kamera otkriva da se životinje nalaze zatočene u zoološkom vrtu, instituciji za legalizovano ukidanje slobode.

Razne metode alternativnog konstituisanja filmskog znaka nalazimo u filmovima Miodraga Miloševića "I BI VEČE, I BI JUTRO, DAN SEDMI" (1975), "ŽETVA" (1975), "SAŽIMANJE" (1976), "OTAPANJE" (1977), "GOLO" (1983, koautor Zorica Kijevčanin), "POSLEDNJI TANGO U PARIZU" (1983) i video filmu "JAZZIN' FOR BLUE JEAN" (1986).

U filmu "I BI VEČE, I BI JUTRO, DAN SEDMI", Milošević vrši eliminaciju koda naracije i metodama fiksacije na ljudsko lice i telo beleži ponašanje mlade žene. Ona se doteruje u sobi, zatim izlazi u vrt i pije čaj. Potkod filmskog svetla (čiji karakter nosi uticaje moderne fotografije, naročito Hemiltona) ostvaruje eteričnu dramaturgiju stanja. Poetski realizam, a delimično i esteticizam filma, subverzivirani su off tonom, dokumentarnim zvučnim snimcima govora diktatora Musolinija, žagora mase i marširanja vojske. Na taj način stvoren je alternativni kod audiovizuelne kompozicije, koji izaziva šok u stilu Brehtovog efekta otudjenja (distance). Alterniranje konvencionalnih kodova, prisutno u praksi filma kao subverzivne umetnosti, predstavlja pogodan metod za stvaranje efekta distance prema vidjenom materijalu. Savremeno umetničko delo često ne stvara šok i čudjenje provokativnim i smelim elementima, već efekat otudjenja od poznatog sveta podstiče izmenom lingvističkih konvencija.

U dva dokumentarna filma, "ŽETVA" i "OTAPANJE", redukovanim autorskim pristupom materijalu postiže se transparentnost seoskog ambijenta i autentičnost ljudi koji rade i žive u njemu. Kamera u prvom filmu beleži rad kosača, a u drugom usamljeničke poslednje dane u životu starice koja je ostavljena od svih. U skladu sa novim senzibilitetom, autor minimalizuje sadržaj, koji ostaje otvoren za moguće interpretacije. Film "POSLEDNJI TANGO U PARIZU" je primer strukturalnog filma ostvaren metodom refotografije. Izvršena je dvostruka fiksacija delova poznatog Bertolućijevog filma. Prvo je sa TV ekrana izvršeno presnimavanje na traku uskog formata, a zatim su presnimljeni delovi ponovo snimljeni. U toj fazi izvršeno je i novo komponovanje kadrova. Subverzija je najpre učinjena na planu koda naracije originalnog filma, jer je izbacivanjem određenog broja scena narušena uzročno posledična veza između njih. Drugi element intervencije autora na delo drugog autora, poznat u modernoj umetnosti kao postupak "art after art", nalazi se u izmeni formama, najmanjih nezačasnih jedinica ikoničkog koda prvobitnog filma. Odnos između označavajućeg i označenog je promenjen. Svi promenjeni postupci stvaraju efekat distance i provociraju uneobičavanje vidjenog. Metod refotografije, dekontekstualizacijom prvobitnog sadržaja, narušava naše perceptivne navike i postavlja problem interpretacije. Filmski znak kao da postaje svoja parodija, čime se ostvaruje težnja velikog broja dela savremene umetnosti za bekstvom od interpretacije. Ili za stvaranjem jednog novog tipa interpretacije, zasnovane na slobodnoj igri perceptivnih sposobnosti gledalaca.

Fiksacija na svakodnevnu materiju u životnoj stvarnosti predstavlja osnovu metoda pomoću koga je realizovan Miloševićev video film "JAZZIN'FOR THE BLUE JEAN". Princip filma kao subverzivne umetnosti radikalizovan je principima "smrti pokretne kamere" i "devalvacijom filmskog jezika". Nepokretna, "zureća" kamera u samo jednom kadru koji traje 22 minuta fiksira TV ekran (na kome se prikazuje muzički video film D.Bouvija) i deo enterijera u stanu autora (u kome se odvijaju svakodnevna, slučajna dešavanja). Zvuk muzike sa TV ekrana meša se sa glasovima članova porodice. Statična, "limijerovska" kamera spontano vrši destrukciju konvencionalno shvaćenih kategorija filmskog prostora i vremena, jer se one, usled odsustva montaže ne mogu konstituisati.

Zanimljiv je ambivalentan tretman filmske iluzije u Miloševićevom video filmu. Na TV ekranu, u Bouvijevom filmu,

POSLEDNJI TANGO U PARIZU, Miodrag Milošević

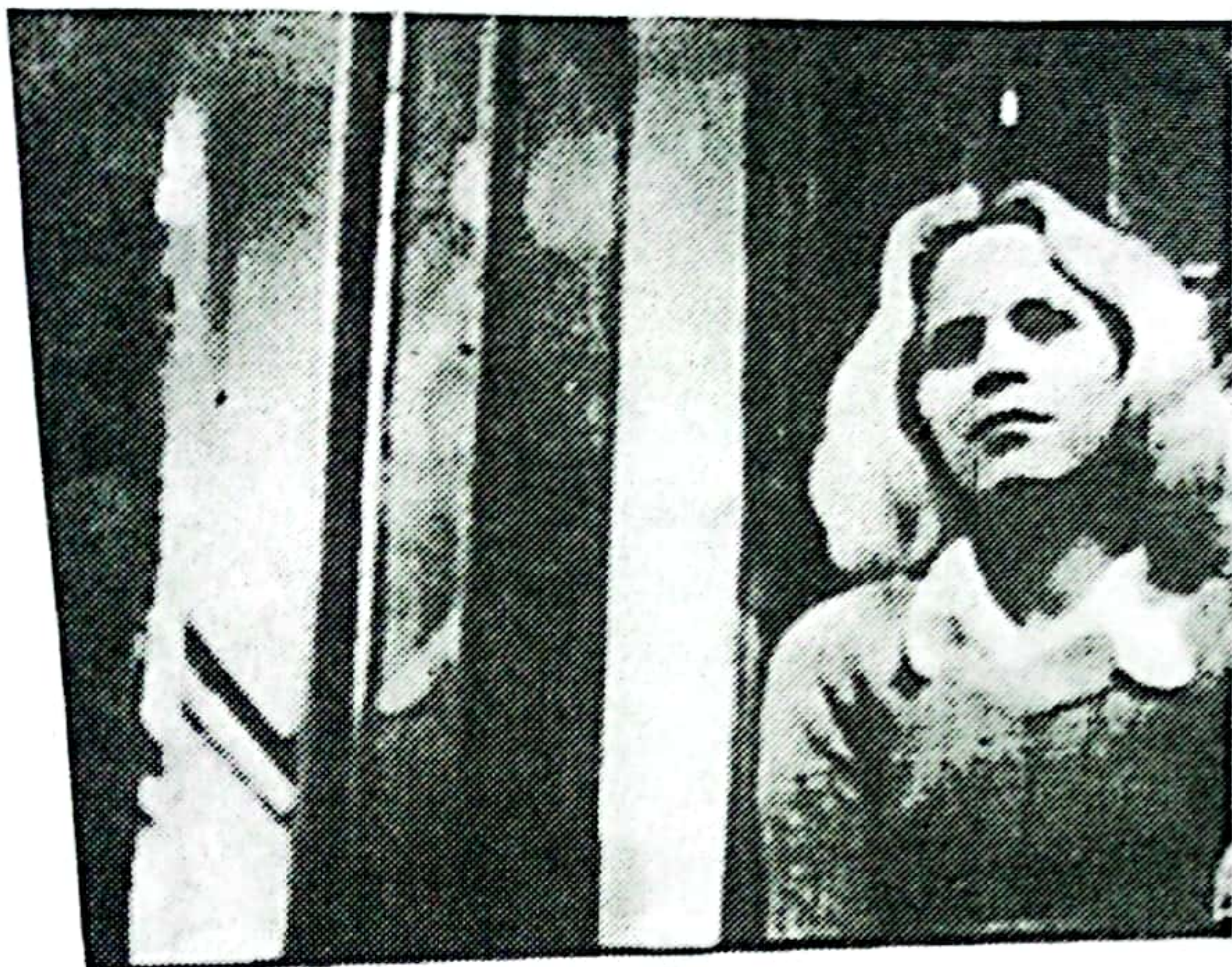
ona postoji, dok je u ostalom delu fiksiranog svakodnevnog prostora eliminisana. Ponovo se radja parodični efekat - ovog puta između TV filma u kome se visoko profesionalno demonstrira artikulacija filmskog sistema i sirovog prizora koji beleži "autistička" kamera, potpuno nezainteresovana za bilo kakvu umetničku artikulaciju.

Zorica Kijevčanin sa filmovima "VIŠE NEGOM LJUDSKI" (1976), "GOLO" (1983, koautor M.Milošević) i video filmom "DIABL" (1989), zasniva poetiku alternativnog "ženskog pisma" u našem filmu, preispitujući dominaciju muškog senzibiliteta u konvencionalnim filmskim sistemima.

U filmu "VIŠE NEGOM LJUDSKI" preispituje se ljudski i erotski identitet žene. U nekoliko scena lišenih tradicionalne naracije, prati se ponašanje mlade žene. Autorka svoju junakinju stavlja u kontekst prirode u kojoj otkriva jedan pankosmički smisao. Film se može situirati i u jednu dramaturgiju intimnih sanjarenja u kojima se prepliću ženski i muški princip, energija libida, eros i tanatos, princip želje i princip realnosti na koji je devojka upućena, mada mu se pokušava odupreti.

Film "GOLO" u kome je koautor M.Milošević, odlikuje se jednom prirodnošću u tretmanu erotskih scena, kakav inače ne nalazimo u muškim filmovima, koji zbog muške vlasti u filmskim industrijama pretežno snimaju i filmove ove tematike. Autorka

PUTOVANJE, Bojana Vujanović

je u filmu "GOLO" izbegla obavezni "provokativni" koncept kada je reč o erotici u filmovima muških autora, ukazujući da je potreba za provokativnim tretmanom interseksualnosti verovatno pitanje permanentne civilizacijske inhibicije muškog libida u zapadnoevropskoj kulturi. Fiksacijom na lica i tela žene i čoveka, nizom krupnih planova, na radikalno otvoren način prikazuje se erotska igra bračnog para. Film po kategorizaciji subverzivnih metoda pripada onim delima koja predstavljaju rušenje seksualnih tabua. "GOLO" je delo koje svojom radikalnošću prevazilazi sve jugoslovenske alternativne filmove na sličnu temu. Crno-bela fotografija i specifično osvetljenje daju posebnu poetičnost ovom neuobičajenom filmu.

Video film "DIABL" sastoji se iz tri segmenta: nacrtanih kontura muškarca i žene na krevetu, krupnog plana iz jednog porno filma i detalja pisanja pisma. Delo redukovane narativnosti, svojom otvorenom strukturom, na jedan nov i minimalistički način obnavlja pitanja iz prvog filma.

Bojana Vujanović i Biljana Belić takođe nastoje da, filmovima posebne autorske individualnosti, razmotre poziciju žene u jednom muškom svetu.

Miroslav-Bata Petrović, koji je najveći deo svog opusa ostvario u Amaterskom filmskom klubu Doma omladine u Beogradu i u samostalnoj produkciji, dao je značajan doprinos raznovrsnosti

alternativnog modela filma u AFC Doma kulture "Studentski grad", filmovima "LIČNA DISCIPLINA" (1983), "ČISTI FILM-USPOMENA NA GEFF" (1984), "DEJSTVO ZEMLJINE TEŽE NA NAIVNA BIČA" (1984), "ŽENA, MAČKA, CANSAS CITY I JOŠ NEKE STVARI" (1985) I "VAN GOG-JEDNA VARIJACIJA" (1987-1988).

Srednjemetražni igrani film "LIČNA DISCIPLINA" delimično ima dokumentarni karakter, jer svedoči o ponašanju Julijane Terek, žene nekonvencionalne životne filozofije. Dešavanja u filmu prikazuju odluku Terekove od ošiša kosu i obrije glavu, da vodi ljubav sa mladićem i devojkom, da se sretne sa još dva mlada čoveka i da, na kraju, legne u mrtvački kovčeg. Ove situacije snimljene su metodom igranog dokumentarca i u konvencionalnim dužinama kadrova. Međutim, struktura filma nema realistički karakter. Autor je, u stilu filma kao subverzivne umetnosti, izvršio destrukciju priče i narativnosti i destrukciju vremena i prostora. Naime, izuzetno nadahnutim i originalnim montažnim postupkom, Petrović ukida svaku linearnost zbivanja i stvara delo u kome se filmsko vreme veoma kompleksno tretira, ono gubi dokumentarni i dobija lingvistički karakter. Autor slobodno meša zbivanja ostvarujući simfoniju vremena. Početak, sredinu i kraj filma neprekidno naizmenično montira, stvarajući delo neprekidne alternacije vremena. Prošlost, sadašnjost i budućnost konstantno gube svoja temporalna omedjenja i slobodno "uskaču" jedni u druge. Ovaj efekat je kinestetički briljantno dovršen primenom metričke montaže. Posle uvoda, u kome kadrovi imaju konvencionalnu dužinu, montira se niz kadrova od po dve sekunde, odnosno 48 kvadrata, zatim se broj kvadrata smanjuje na 12, odnosno pola sekunde. Sledi niz kadrova u trajanju od jedne sekunde, odnosno 24 kvadrata, da bi se na kraju vratilo na početni broj kvadrata. Metrički kratka montaža stvara izuzetan ritam i film provocira gotovo fiziološki, visceralni doživljaj. Neuobičajeno kratki kadrovi, umesto percepcije angažuju supcepciju - "vrstu opažanja, odnosno nesvesnog reagovanja na draž koja je ispod praga svesti". Ritmičko pulsiranje izuzetno kratkih kadrova onemogućava racionalnu kontrolu percepcije i film izaziva jednu vrstu ekstaze percepcije. Treći, takođe antologijski metod u montaži, sastoji se u tome što se delovi prethodno montiranog kadra ne odbacuju, već se nastavljaju "u kvadrat" čim se preseku novim kadrom, koji se zatim kompletan montira "u kvadrat", da bi bio presečen novim kadrom koji ima isti tretman. Tako se, bez obzira na minimalnu dužinu kadrova, dobija efekat "overlappinga" (vraćanja pokreta), koji bi

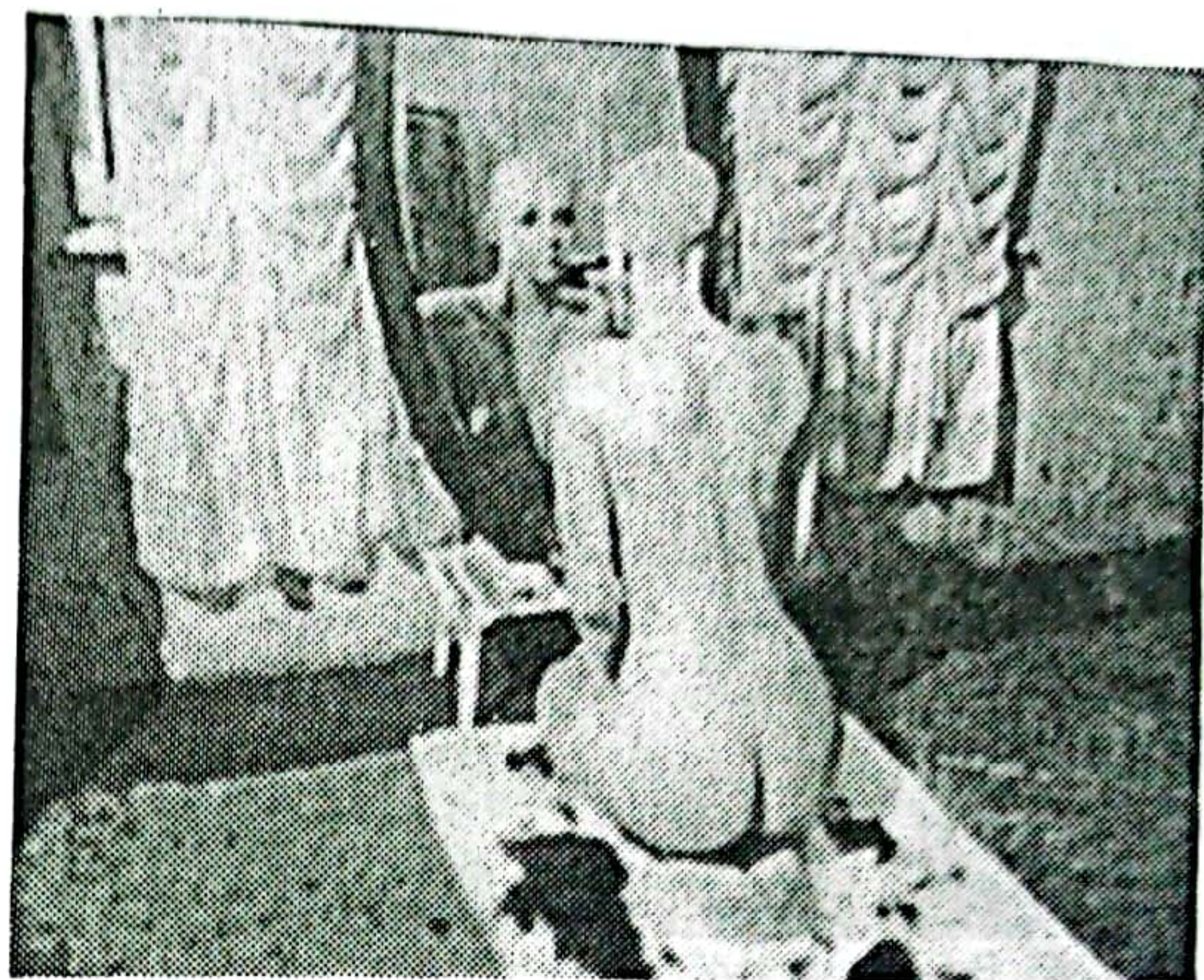
mogli da nazovemo "odloženi overlapping". Precizan i ekstatičan ritam filma gradi i slični primeren ton, sačinjen od pulsirajuće muzike i realnih šumova. Alternativni montažni postupak primenjen u filmu "LIČNA DISCIPLINA" (film je montiran nekoliko meseci i sadrži oko 3.300 kadrova!), predstavlja rezime dotadašnjeg Petrovićevog iskustva i samo se delimično može porediti sa eksperimentima austrijanca Petra Kubelke.

Težnje subverzivnog filma ka prekoračenju granica destrukcije "filmskog jezika" - eliminaciju realnosti i slike, uništenje filmske iluzije i eliminaciju umetnika - Petrović postiže apstraktnim filmom "ČISTI FILM - USPOMENA NA GEFF". Film čine crni i beli blank. Crni blank je šmirglan, a beli valjan po podu. Projekcija ovog materijala stvara na ekranu potpuno apstraktnu igru svetlosti sa slučajnim oštećenjima filmske trake i slučajnim nanosima prašine.

"ČISTI FILM" ustvari predstavlja pokušaj da se ostvari delo koje je lišeno ne samo predmetnosti, već i apstrakcije kako je shvata tradicionalna filmska avangarda. Petrović očigledno smatra da se pod kategorijom "čistog filma" ne mogu shvatiti dela u kojima se pojavljuju razni apstraktni vizuelni fenomeni. Nastanak i razvoj različitih oblika, linija i masa, ostvaren je odredjenom dramaturgijom i naracijom. Da bi se dobio "čisti film", slika mora u potpunosti da se eliminiše, što znači da se eliminiše prisustvo i minimalnih elemenata informacije; postaje zbir šumova i neprekidan proces čiste entropije, parodirajući tako svaki pokušaj interpretacije.

"ŽENA, MAČKA, KANZAS SITI I JOŠ NEKE STVARI" je neodadaistički kolaž sačinjen od raznorodnog materijala: delova spota engleske rok-grupe "Kansas siti", kadrova reportaže sa sastanka predstavnika nesvrstanih zemalja, Petrovićevog materijala u kome je snimio svoju suprugu koja se igra sa mačkom (korišćen je pozitiv i negativ), dokumentarnih kadrova o evakuaciji ranjenika iz palestinskog logora Tel El Zatar i rupičasto perforiranih blankova koji se ubacuju između pojedinih tematskih celina. Kontrastiranje estrade, politike, privatnog života i tragedije (uz efektanu upotrebu muzike, progresivan džez grupe Art Zoid) stvara efekat distance i neobičavanje celokupnog materijala. Film predstavlja još jedan primer destrukcije rada označavajućeg stvaranjem novog konteksta. Kolažni metod, izrazito antinarativne prirode, vrši subverziju filmske iluzije kao konačnog cilja svake naracije.

Izraziti individualizam obeležava autorski opus Bojana Jovanovića. Senzibilitet i svest alternativne kulture izraženi su

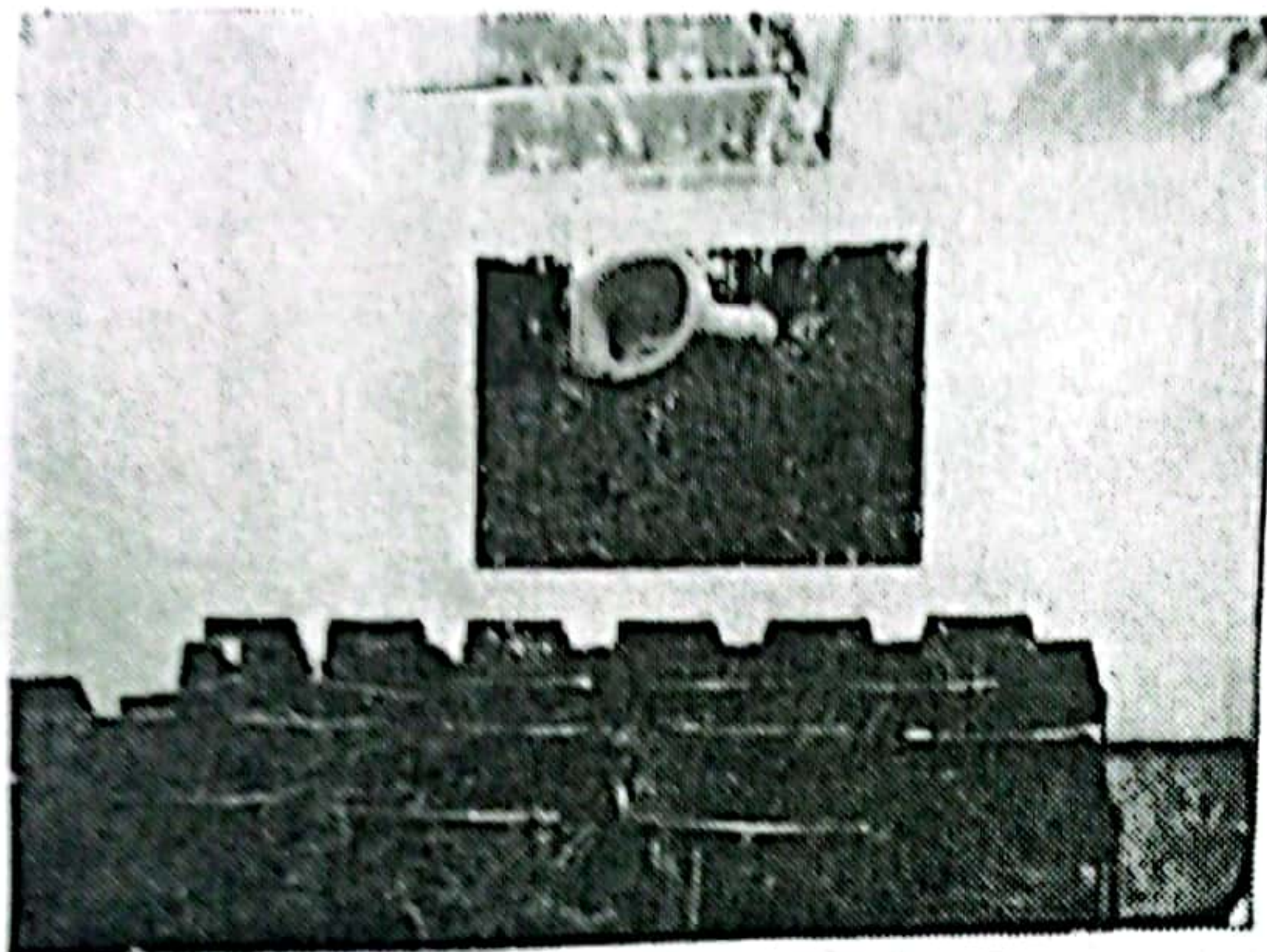

LIČNA DISCIPLINA, M. Petrović, J. Terek

često vrlo provokativnim metodama filma kao subverzivne umetnosti u nizu dela: "TELEVIZOR JE BIOSKOP U KOJI ODLAZIM SEDEĆI U DVORIŠTU" (1974), "TELETEKA" (1975), "CELULOIDNI ZALOGAJ" (1979), "DORUČAK NA TRAVI" (1980), "LENON" (1981), "DOPUNJAVANJE" (1981), "PREVIRANJE" (1982), "PRAZNIK" (1983), "PRIZORI KOJI SU POJELI SAMI SEBE" (1984), "TAMO" (1986), "EMISIJA" (1986-1987), i "OTKUČAJI TEMPIRANOG VREMENA" (1988).

U nekoliko filmova Jovanović vrši demistifikaciju televizijskog ekrana - moderne ikone potrošačke civilizacije. Film "TELEVIZOR JE BIOSKOP U KOJI ODLAZIM SEDEĆI U DVORIŠTU" počinje odlomcima iz raznih televizijskih programa. Hepening slučajno odabranih snimaka na ekranu prelazi u hepening ispred njega. Neočekivano se pojavljuje metalna kugla koja počinje da vrši fizičku destrukciju ekrana. Uskoro prisustvujemo razbijanju našeg "prozora u svet". Film minimalističkog prosedea stvara snažni efekat distance i upitanosti nad prirodom moći "malog ekrana". "Efekat kome treba da teži umetničko delo nije u tome da nam "učini poznatim, domaćim" one dimenzije čovekovog bitisanja koje su nam bile strane, već naprotiv u tome da nam "učini tuđim", da nam otudjuje ono što nam se činilo najviše "domaće"; najviše, samo po sebi razumljivo,

PRAZNIK, Bojan Jovanović

znači: da nas istrgne iz svakodnevnog, ideološkog shvatanja sebe i sveta.⁴⁰

Subverziju tele-iluzionizma neočekivanim intervencijama na ekranu Jovanović vrši u sledećem filmu - "TELETEKA". Preko ekrana, na kome se emituje redovan program, pojavljuje se puž koji lagano šeta. Sledi intervencija crtanja po ekranu, pa mlazevi vode koji brišu crteže. Konvencionalni program na ekranu i naše rutinsko buljenje u njega prevazilaze se autorovim poigravanjem sa novim sadržajima koje gledamo.

Stil minimalističkog filma, redukciju filmskog jezika i elemente hepeninga, Jovanović primenjuje i u sledećem delu "PRONADJENI KANAL". Dečija ruka razmazuje TV ekran, zatim ga čisti i igra se na njemu kao na nekom listu hartije.

Strukturalni film "CELULOIDNI ZALOGAJ" sastoji se od jednog kadra osobe koja žvače. Kadar se metodom "beskrajne trake" ponavlja unedogled, parodirajući zbivanje, eliminišući filmsku iluziju, uz prisutan efekat distance koji uneobičava vidjeno. Jedan od metoda koji primenjuje Jovanović jeste beleženje akcije ili performansa ispred kamere. Tako u filmu "LENON", prisustvujemo cepanju i ponovnom sastavljanju Lenonove fotografije, ispod čijih delova promaja otkriva nedotaknutu Lenonovu sliku.

Film "DOPUNJAVANJE" predstavlja Jovanovićevo istraživanje postupka izbeljenja kadra u cilju subverzije filmske slike. Niz kadrova koji sadrže belo kao osnovni fotografski elemenat (posteljina, sneg, krov, klupa u parku pod snegom, ljudi u zimskom ambijentu, deca u snegu) podvrgavaju se postupku preekspozicije i njihovi sadržaji nestaju u potpunoj belini. Postupak na prvi pogled mehaničke prirode, ubrzo stvara snažan efekat uneobičavanja vidjenog u transcendentan doživljaj svakodnevnosti.

Refotografiju kao princip strukturalnog filma Jovanović primenjuje u "PREVIRANJU". Dokumentarni materijali o svakodnevnom životu na Kosovu snimljeni na 8mm formatu presnimljeni su na format 16mm, uz primenu zaustavljanja pokreta i dvostruke ekspozicije. Odbacivanje montaže kao jedan od načela filma kao subverzivne umetnosti pretvara materijal iz "PREVIRANJA" u jedan svet u ne-redu i otvorenu metaforu o "tamnom vilajetu". Proces refotografije izmenom karaktera zrna na filmskoj slici i shodno tome izmenom formama vrši svojevrsnu destrukciju realističkog karaktera slike, koja poprima dimenzije iracionalne realnosti.

Haotičnost neposredne prošlosti, dešavanja u toku studentske pobune 1968.godine u Beogradu, izraženo je još kompleksnijim postupkom refotografije u filmu karakterističnog naslova "PRIZORI KOJI SU POJELI SEBE". U filmu su korišćeni materijali raznog porekla: dokumentarni kadrovi i fotografije iz događaja 1968.godine, delovi filma "OKTOBAR", video materijal. Ponovo je primenjen postupak odbacivanja literarne, uzročno-posledične montaže, umesto koje autor primenjuje gotovo slučajno spajanje materijala. Refotografskom izmenom osnovnog materijala i odbacivanjem konvencionalne montaže stvara se jedna entropijska struktura koja pobudjuje raznovrsna interpretativna "čitanja".

U "PRAZNIKU", Jovanović istražuje mogućnosti dvostruke ekspozicije i crne pozadine, da bi postigao efekat uneobičavanja svakodnevnosti. Film realizovan izuzetnim snimateljskim radom Ivka Šešića, slobodno meša nekoliko realnosti, fiksirajući odbačenu WC šolju kao centralni eksponat u filmu, koja se može shvatiti kao Dišanov "ready-made" ili kao neodadaističko fiksiranje odbačenih stvari u stilu "umetnosti djubrišta".

Na metod refotografije Jovanović se vraća u filmu "EMISIJA". Ovoga puta fiksira proces rada foto-kopir aparata koji izbacuje

40 Slavoj Žižek, "Lakanov povratak Frojdu", "Kultura", Beograd, br.57-58, 193. str.

veliki broj fotokopija novčanica sa likom Josipa Broza-Tita. Proces fotokopiranja sve više izbledjuje njegov lik, od koga, kao i u životu, ne ostaje ništa.

Postupak "mixed-media", dekontekstualizacija materijala, karakterističan za Jovanovićev opus, primenjen je i u filmu "OTKUCAJI TEMPIRANOG VREMENA". Prazan TV ekran, kadrovi izgradnje hrama Svetog Save koji ima mitske dimenzije, dokumentarni kadrovi obespravljenog srpskog naroda, scena odeskih stepenica iz Ejzenštajnovog filma "KRSTARICA POTEMKIN", kadrovi lelujanja grana na vetru čine otvorenu strukturu koja nudi upitanost o sudbini jednog nacionalnog identiteta.

"LEVITACIJE" (1982) Dragana Pešića i "1,74" (1984) Milča Mančevskog, predstavljaju dva rada u pravcu ispitivanja krajnjih mogućnosti subverzije tradicionalno shvaćenih filmskih sistema. Pešić u "LEVITACIJAMA" predstavlja film - instalaciju i film - koncept u kome se ispituje priroda dva medija - fotografije kao statične slike i filma, "fotografije u pokretu"; dva tipa iluzije stvorene na realističkom fiksiranju iste stvarnosti - lebdenja stolice, i međusobna interakcija fotografske i filmske stvarnosti. Filmski deo projekta koncipiran kao "beskrajna traka", dugotrajno ponavljanje istog prizora, nudi sve karakteristike strukturalnog filma, pre svega postepeno pražnjenje i parodiranje svakog smisla.

Film "1,74" Mančevskog može se shvatiti kao film koncept, film performans. Mančevski najpre ispred filmskog platna blicevima eksponira filmsku traku, zatim je stavlja u projektor i projekcijom još jednom osvetljava. Zatim seče traku na delove i spaja sa listićima hartije na kojima postavlja niz pitanja o prirodi filmskog medija.

Taj materijal deli se začudjenoj publici. Pitanja glase: 1. Da li film mora da ima priču? 2. Da li film mora da ima sliku? 3. Da li film mora da bude eksponiran? 4. Da li film mora da bude prikazan? 5. Da li film mora da sadrži traku? 6. Da li film mora da postoji da bi bio film?

Odgovore na neka od ovih, na prvi pogled, apsurdnih pitanja, ali samo za ljude koji robuju perceptivnim navikama tradicionalistički shvaćene "filmske umetnosti", ponudio je, u svojoj alternativnoj filmskoj praksi, Miloje Radaković, autor koji je radikalne mogućnosti filma kao subverzivne umetnosti primenio u delima "MLADOST PORTRETA UMETNIKA" (1980), "MEKO KAO U SVITANJE" (1986), "POGLEDAJ ŠTA ČINIM ZBOG TEBE" (1986), "VEČERA ILI UBISTVO" (1985), "JEDNA

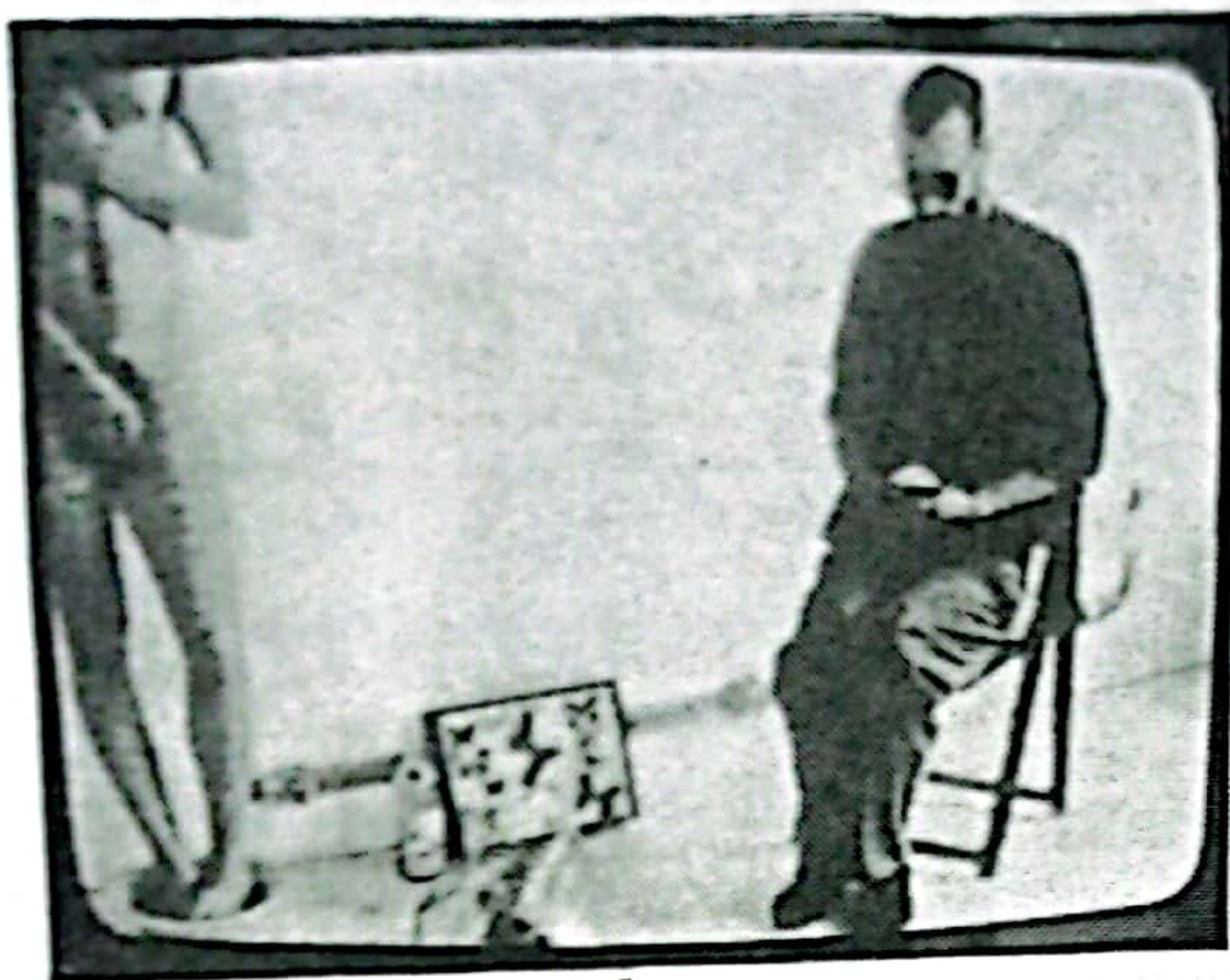

FILM NEĆE BITI PRIKAZAN, Nikt

ROLNA FILMA", "OPASNOST JE MOJ POSAO" (1987) i video filmu "REJ ČARLS U BIOSKOPU" (1987).

Destrukcija priče i narativnosti izvršena je u filmu "MLADOST PORTRETA UMETNIKA". Radaković fiksacijom na lica i tela grupe mladih ljudi i fiksacijom na životnu materiju u svakodnevnoj sredini prati svakodnevno ponašanje svojih aktera, precizirajući fizički i duhovni kontekst u kojima se oni formiraju. Uskoro Radaković primenjuje ekstremne redukcije umetnika za svoje delo. Dve rolne, već snimljenih holivudskih filmova, poštujući slobodu "ready-made" postupka, tretira kao svoja dela. Prvi film "VEČERA ILI UBISTVO" predstavlja rolne iz Hičkovog filma "PSIHO", a drugi, "JEDNA ROLNA FILMA" preuzeta rolne iz filma "PUSTOLOV IZ TEKSASA", reditelja Bada Batičera. Dve izdvojene rolne filma gube narativni kontekst koji čine ostali delovi filmova, čime je izvršena destrukcija priče i narativnosti, a zatim destrukcija filmske iluzije. Samo gledaoci koji dobro poznaju celine filmova iz kojih potiču ove rolne mogu da izbegnu interpretativne probleme vidjenih scena. Filmski materijal izaziva čudjenje i postaje "stran", efekat uncobičavanja izvršen od strane Radakovića postiže puno dejstvo. Postupak Radakovića može se primiti i kao svojevrsna parodija "industrijski proizvedenih upotrebnih predmeta" (što je komercijalni film bez svake sumnje) i kao parodija "jednodimenzionalne svrsishodnosti određene potrošnjom" (srednje klasna potrošnja "filmskih

PROLETKULT ETIDA, Nikola Šindik

iluzija" kao dominantnih karakteristika bioskopskog filma). Efekat koji Radaković postiže uklapa se u težnje savremene umetnosti da stvori dela koja odbijaju mogućnost interpretacije. "Ustvari, veliki deo današnje umetnosti, može se shvatiti kao pobuda za bekstvo od interpretacije. Da bi izbegla interpretaciju, umetnost može postati ("samo") dekorativna. Ili može postati anti-umetnost", precizira S.Sontag⁴¹

"Pobudu za bekstvo od interpretacije" nalazimo i u sledećim Radakovićevim delima. Film "MEKO KAO U SVITANJE" predstavlja projekciju crvenog, a film "POGLEDAJ ŠTA ČINIM ZBOG TEBE", projekciju crnog blanka - uz ton koje čine dve poznate džez kompozicije.

Film "OPASNOST JE MOJE ZANIMANJE" čine titlovi sa serijom dijaloga iz jednog poglavlja istoimene knjige R.Čendlera. Naracija, filmski prostor i vreme, filmska iluzija, filmska realnost postaju uslovne kategorije.

Video film "REJ ČARLS U BIOSKOPU" takodje ima za cilj subverziju dominantnih kodova filmske industrije. Slika je ponovo eliminisana, umesto nje projektuje se blank koji kao zvučni deo sadrži delove tona iz filmova Houksa, H.Kinga, Forda i Hičkoka. Ton (dijalog, muzika, šumovi) iz igranih filmova pos-

taju zapravo citati koji se slobodno montažno povezuju logikom kolaža.

Najmladja generacija autora iz AFC Doma kulture "Studentski grad", Dejan Vlasisavljević, Igor Toholj i Petar Milić takodje radikalno negira, u formi manifesta i u oblicima filmske i video prakse, sve estetske premise tradicionalnog koncepta filma i videa, odbacujući pri tom i tradiciju svih istorijskih avangardi, sem futurizma.

Njihova grupa "PLASTIČNO POZORIŠTE NIKT" - Nihilistička Iracionalna Komunikacija Totalnog želi da ostvari interdisciplinarno spajanje medija. Sintezu čine "slika - plastika - kinesetika - kakofonija; teatar (ritual) - diverzija percepcije - zvuk - apsolutni film (video)".

Manifest ove grupe mladih autora predstavlja spoj ideja italijanskog futurizma, (koji radikalno negira svaku institucionalizaciju umetnosti) i pank anti-estetiku svoje generacije (Potpuno Apsolutno Negiranje Kulture).

Nekoliko citata iz manifesta ove grupe ukazuju na radikalnost njihove anti-umetnosti, gotovo nezabeleženog u istoriji našeg alternativnog filma. "Stav 5. "Istorija umetnosti" je jedan veliki otpad; 6. Ljudska potreba za nekrofilijom od raspadnutih "umetničkih dela" puni muzeje, arhive, kinoteke, leševima odavno mrtve "umetnosti"; 14. "Umetnost" kao "umetnost" postoji jedino u duhu svog vremena i senzibiliteta ljudi tog vremena; 15. Publika je putem ideologije i društvenih ustanova postala dresirana na tkz. "postojanje neprolaznih umetničkih vrednosti."

Zato "19. "PLASTIČNO POZORIŠTE" N I K T, po svojoj koncepciji, izgledu i ciljevima, pripada jedino 20-tom veku, zapadnoj civilizaciji i kulturi; 20. "Umetnost" NIKT-a suočava se sa civilizacijom, odnosno sa sve bližom kulturnom i duhovnom smrću zapadnog sveta; 28. "Umetnost" NIKT-a je esencija svih raspadnutih "umetničkih epoha" zapadne civilizacije; 33. "Umetnost" NIKT-a prestaje da postoji na početku 21.veka; 34. 1.januara 2000 godine izvršiće se javna eutanazija celokupne "umetnosti" NIKT-a, kako originala, tako i svih dostupnih kopija originala; 36. Na taj način "umetnost" NIKT-a nikada neće postati muzejska vrednost, pa samim tim ni mučiteljska tradicija za budućnost. 37. Sam čin eutanazije, predstavljaće i poslednje delo NIKT-a." <\$F"PLASTIČNO POZORIŠTE" N I K T, fanzin, Beograd, 1987.g.>

41 S.Sontag, 'AGAINST INTERPRETATION AND OTHER ESSAYS', Octagon books, New York, 1978.

Već svojim prvim filmovima snimljenim pre dolaska u AKFC Doma kulture "Studentski grad", Dejan Vlasisavljević i Igor Toholj predstavljaju se kao autori koji stvaraju opuse izvan svakog art establišmenta. Dolaskom u novu klubsku sredinu, gde im se pridružuje Petar Milić, oni nastavljaju svoju izrazito individualističku autorsku praksu.

U videu pronalaze medij kojim će na najpogodniji način artikulirati odnos prema umetnosti i svetu. Ustvari, tek je video, zahvaljujući svojoj tehnici i tehnologiji, pravi futuristički medij, implicitno potpuno oslobođen obaveza prema postulatima umetničkog ponašanja i perceptivnim navikama zapadno-evropske kulture. Video danas definiše svoju estetiku i zbog toga je polje otvorenih mogućnosti koje oslobadja autora za najradikalnije stvaralačke avanture, čime je eliminisana inhibitorna uloga raznih poetika i robovanje preciziranog koncepta "umetničkog dela".

"FILM NEĆE BITI PRIKAZAN", dugometražni video film Dejana Vlasisavljevića, po rečima autora je "posveta nepostojećem" autoru alternativnog videa. Bizarni urbani trougao življenja u klaustrofobičnom ambijentu Beograda. Apologija nestanku jedinice u otudjenim odnosima."⁴²

Vlasisavljević stvara delo otvorene strukture, provokativnog sadržaja i ličnog image-a. "Priča" je minimalizovana, tako da deluje kao dokumentarni zapis o životnim putevima mladih ljudi u urbanom okruženju. Slučajni susret dvojice mladića na ulici obeležiće njihove sudbine, kao i sudbinu devojke jednog od njih. Mladić koji se bavi videom objašnjava devojci svoj susret sa nepoznatim o kome želi da snimi film. Uskoro gledaju video snimke u kojima nepoznati mladić priča svoje traganje za ličnim i erotskim identitetom. On otkriva svet homoseksualne ljubavi. Između dvojice mladića nastaje čudna povezanost, neka vrsta alterego odnosa. Devojka narkomanka ne može da živi u ovom trouglu. Ona se ubija prekomernom dozom tableta. Suočeni sa svojim egzistencijalnim prazninama, uskoro se ubijaju i dvojica mladića.

"FILM NEĆE BITI PRIKAZAN" otkriva slojevit drame jednog dela urbane mladosti u potrazi za svojim identitetom, odbijajući sve srednje klasne stereotipe jugoslovenskog profesionalnog filma iz "života omladine". Temom homoseksualnosti, u stilu filma kao subverzivne umetnosti, ruši tabu prisutan i u našem alternativnom filmu.

42 ALTERNATIVE FILM VIDEO 1988, AFC Doma kulture "Studentski grad"

SPACE, Petar Milić

Video instalacija sa 5 tv ekrana deo je performansa "GENERALI USTAJU RANO". Na ekranima se prikazuju rani filmovi autora grupe NIKT u kojima izbija žestina i cinizam u posmatranju sveta i sebe, što ova dela približava jednoj pank estetici. Performans koji se odvija iza belog platna, baziran je na principima psihodrame izvodjača, članova grupe NIKT.

"PRIVATE EYES" je video film-dnevnik D.Vlasisavljevića, sačinjen od kadrova iz šetnje autora od sobe do zoološkog vrta. Snimci sa tv ekrana i dokumentarni kadrovi ostvareni su metodama fiksacije, refotografije, crno-bele fotografije i video solarizacije.

Video film "UP" je posveta alternativnim filmovima T.Gotovca "PRAVAC" i "KRUŽNICA". Dugi, često amorfni kadrovi beogradskih ulica, snimljen krajnje "nedisciplinovanom", mobilnom kamerom podvrgavaju se solarizaciji i negativ-pozitiv procesu. Logikom medija videa, materijal se pretvara u pravi elektronski trip po Beogradu.

U video filmu "CITY PLASMA" D.Vlasisavljević realističke kadrove podvrgava video procesovanju do nivoa elektronske apstrakcije i entropije, a zatim od takvog materijala stvara elektronski kolaž neobuzdane slobode.

"FLOWER POWER" predstavlja fiksaciju autora na svoju ličnost. Vlasisavljević snima sebe u ambijentu prirode, kojoj konfrontira gradske prostore. Elektronskom obradom dokumentarni kadrovi gube svoj realistički karakter, otkrivajući na nov način autorovu opsesivnost prirodom i cvećem.

Igor Toholj minimalističkim postupcima istražuje krajnje mogućnosti eliminacije svakog "literarnog" sadržaja. Načelo strukturalnog filma da je kinematografski (ili video) medij jedini sadržaj, dobija u Toholjevima delima praktično pokriće.

U filmu "SMRT METALOSAURUSA" autor koristi metod fiksacije životnog ambijenta u svakodnevnom okruženju. Električni stub koji leži na zemlji snimljen je piksilacijom (snimanjem na preskok). Posle ovih kadrova sledi fiksacija sunca na nebu iznad grada.

"SHOOTING" je film fiksacije na ljudsko lice "u raznim oblicima i izrazima".

"IN MOVIE" refotografijom je ostvarena fiksacija sata na tv ekranu, koja ispituje filmsku iluziju vremena.

"ZZZIP" minimalistički video film koji fiksira minimalne gestove otvaranja i zatvaranja šlica, moguće je posveta Vorholovim dizajnom za omot ploče Rolling Stounsa.

"REZIGNACIJA U 12 SLIKA" video film Toholja je po karakterističnoj izjavi autora "12 slika (a možda i više prizora) iz statičnog sveta praistorije civilizacije slike nezanimljive zaostavštine ranijih epoha kombinovane sa slika-statičnim - ukadriranim videom."⁴³

Kadrovi bombe u ruci muškarca (u pozitivu i negativu) i kadrovi slike "Doručak na travi", uz blankove, čine strukturu ovog video filma.

Odnosi unutar strukture statične slike koji nastaju izmenama oštine na jednom delu naočara osobe koja gleda, (uz korišćenje negativ slike), čine sadržaj Toholjevog minimalističkog video filma "GLEDA ME".

U video filmu "DODIR" Petar Milić traga za svojom animom, predstavljenom u slici žene projektovanoj na pozadini. On je gleda. Ženski lik prikazan je kroz niz detalja. Kad mladić ustane, iluzija nestaje.

"AUTOPORTRET" je fiksacija autora na sopstvenu ličnost. Autor sedi pred video kamerom. Zatimmenja realistički karakter slike procesovanjem materijala, stvarajući "autoportret inženjera umetnosti medija".

Video film "SPACE" je istraživanje fenomena spoljašnjeg i unutrašnjeg prostora, kao i neograničenosti svakog prostora koji je "ograničen samo u unutrašnjem prostoru posmatrača."⁴⁴

Analizu "poruke o primanju poruke" Milić vrši u video filmu "X-RAYS". Kamera fiksira beskrajno okretanje magnetofonskih kolutova. Ova fiksacija se preseca umetanjem raznih procesovanih materijala.

Intimizam svakodnevnih trenutaka Milić fiksira u dva dugometražna video filma pod naslovom "ZEST". Autor beleži niz uobičajenih razgovora sa prijateljima. Akumulacija naizgled "običnih" momenata življenja postepeno prerasta u autentične egzistencijalne drame koje ne primećujemo u svakodnevnom iskustvu rutinskim i površnim odnosima prema svakodnevnom životnom toku. "ZEST" predstavlja provokativno svedočanstvo o nekolicini mladih ljudi koji u potrazi za svojim individualnostima pokušavaju da se otrgnu od amornog konteksta društva u kome su rođeni. Film je minuciozna analiza urbanog senzibiliteta i svesti alternativne kulture mladih kod nas.

Nikola Šindik u video filmu "PROLETKULT ETIDA" parodira Botičelijevu Veneru. Mladić predstavlja Veneru u kadru gde tonski deo čine zvuci divljih životinja. Neobično delo radikalnog anti-umetničkog postupka.

Nekoliko generacija autora neprofesionalnih filmova iz AKK (AKFC Doma kulture "Studentski grad") dali su značajan doprinos praksi jugoslovenskog eksperimentalnog i alternativnog filma. Danas je model alternativnog filma konstituisan kao izraz samosvoje filmske prakse autora novog senzibiliteta i alternativne svesti. Na taj način prevaziđena je zabluda o avangardnom filmu kao "laboratoriji" čiji se rezultati pragmatično koriste u praksi bioskopskog filma kao dominantnog kinematografskog modela.

Stvaralačkim energijama prevaziđene su tradicionalističke koncepcije o "amaterskom filmu" kao marginalnoj praksi filma. Danas alternativni filmovi autora iz AFC Doma kulture "Studentski grad" predstavljaju dela koja po svojim kvalitetima zadovoljavaju sve kriterije evropske i svetske produkcije nekomercijalnog filma.

Festivalska i prikazivačka delatnost Centra daje jedinstven doprinos daljoj afirmaciji alternativnog filmskog modela, koji je, nažalost, još izvan interesovanja zvaničnih kinematografskih institucija kod nas.

Jovan Jovanović

43 ALTERNATIVE FILM-VIDEO 1988. AFC Doma kulture "Studentski grad"

44 ALTERNATIVE FILM-VIDEO 1988, AKFC Doma kulture "Studentski grad"

FILMOGRAFIJA

1958.

ČEŽNJA

Marko Babac

16 mm, c/b, 8:00

ps, f, mt, sc: Marko Babac - gl:
Petar D. Lupa - rod:
eksperimentalni

PRAZNO POPODNE

Aleksandar Petković

16 mm, c/b, 7:00

ps: Velja Stanojević - f: Arsenije
Milošević - mt: Vojislav
Rakonjac - o: Predrag Čonkić -
gl: Dragoljub Ivkov, Zoran
Anđelković - rod: igrani

ZAPIS SA TRASE

Arna Milošević, Marko Babac,
Dragoljub Ivkov

16 mm, c/b, 5:30

f: Arna Milošević, Marko Babac,
Dragoljub Ivkov - mt: Branko
Perak - o: Predrag Čonkić - rod:
dokumentarni

NE GAZI TRAVU

Dorđe Radošević

8 mm, c/b, 2:30

ps: Vojin Stratomić - f:
Milan Vlajić - mt: Dorđe
Radošević - gl: Nada Krasavac,
Vojin Stratomić, Petar Vlajić
- rod: igrani

KORNJAČE I ZVEZDE

Vojislav Rakonjac

8 mm, c/b, 12:00

ps: Vojislav Rakonjac - f:
Branko Perak - mt: Vojislav
Rakonjac - o: Predrag Čonkić -
gl: Željko Mitrović, Antonijeta
Deškov - rod: eksperimentalni

1959.

SUZE

Vojislav Rakonjac

16 mm, c/b, 17:00

ps: Vojislav Rakonjac - f:
Branko Perak - mt: Jovan Mijin
- o: Predrag Čonkić - gl: Zorica
Vuković, Dragoslav Lazić, Sava
Trifković, Ljuba Čipranić, Petar
Lupa - rod: igrani

POVETARAC NA TROTROARU

Blažo Petrović Njegoš

8 mm, c/b, 5:00

ps: Blažo Petrović Njegoš - rod:
igrani

UTEHA

Mirko Pot

8 mm, c/b, 6:30

ps: Predrag Čonkić - mt: Mirko
Pot - gl: Sava Veselinov,

Aleksandar Konečni, Marija

Doković - rod: igrani

VOZ No.6815

Živojin Pavlović

8 mm, c/b, 5:00

ps: Živojin Pavlović - f: Živojin
Pavlović - mt: Živojin Pavlović -
rod: dokumentarni

O-O-O-RUUK

Predrag Čonkić

16 mm, c/b, 15:00

f: Predrag Čonkić - mt: Jovan
Todorović - o: Branko Perak -
tekst: Miloš Jevtić - rod:
dokumentarni

HALLO...

Damjanović 7

8 mm, c/b, 2:30

ps: Predrag Čonkić - f: Mirko
Pot - mt: Dragoslav Lazić - gl:
Gordana Antonijević - rod:
igrani

1960.

REPORTAŽA IZ ŽENSKOG BLOKA

Dragoslav Lazić

16 mm, c/b, 8:00

ps: Dragoslav Lazić - f: Mile
Zdravković - mt: Predrag

Čonkić - o: Jugoslav Janković -

gl: Stevan Štukelj, Jelena
Jovanović, Mira Zubović, Vera
Jeremić, Petar Milošević - rod:
igrani

ZID

Vojislav Rakonjac

16 mm, c/b, 8:00

ps: Vojislav Rakonjac - f:
Aleksandar Petković - mt:
Vojislav Rakonjac - o: Predrag
Čonkić - gl: Branka Jovanović -
rod: eksperimentalni

TRIPTIH O MATERJI I SMRTI

Živojin Pavlović

16 mm, c/b, 9:00

ps: Živojin Pavlović - f:
Aleksandar Petković - mt:
Živojin Pavlović - gl: Jelena
Crnobrnja - rod: eksperimentalni

1961.

STUDENTSKI FILMSKI ŽURNAL No.1.

Dragoslav Lazić

8 mm, c/b, 11:00

f: Dragomir Dorđević - mt:
Dragoslav Lazić - o: Predrag
Čonkić - tekst: Jovan Bukelić -
rod: dokumentarni

KLOŠARI**Radmilo Pejić**

16 mm, c/b, 9:00

ps: Radmilo Pejić - f: Dragoslav Lazić, Radmilo Pejić - mt: Mirko Pot - o: Predrag Čonkić - gl: Ljuba Čipranić, Dragoslav Lazić, M. Đorđević, Đ. Reljić, rod: igrani

SVEČANO OTVARANJE ŠKOLSKE RADIONICE NA VPŠ**Predrag Čonkić**

16 mm, c/b, 2:30

ps: Predrag Čonkić - f: Predrag Čonkić - mt: Mirko Pot - rod: dokumentarni

PIŠTALJKA**Dragoslav Lazić**

8 mm, c/b, 11:00

ps: Dragoslav Lazić, Predrag Čonkić - mt: Mirko Pot - gl: Miša Vison, Vitomir Kljajić - rod: igrani

ROMANCA**Milorad Jakšić (Fando)**

16 mm, c/b, 9:00

ps: Milorad Jakšić - f: Milorad Jakšić - mt: Milorad Jakšić - rod: igrani

STUDENSKI FILMSKI ŽURNAL BROJ 2**Dragoslav Lazić**

8 mm, c/b, 10:00

f: Mirko Pot, Dragoslav Lazić - mt: Dragoslav Lazić - o: Predrag Čonkić - tekst: Jovan Bukelić, Manjo Radović - rod: dokumentarni

1962.**STUDENSKI FILMSKI ŽURNAL BROJ 3.****Dragoslav Lazić**

8 mm, c/b, 10:00

f: Dragoslav Lazić, Predrag Čonkić - mt: Zlatan Šaran - o: Aleksandar Kostić - tekst: Jovan Bukelić, Manjo Radović - rod: dokumentarni

MINUT MANJE OD VEČNOSTI**Milorad Jakšić (Fando)**

16 mm, c/b, 13:00

ps: Milorad Jakšić - f: Milorad Jakšić - mt: Milorad Jakšić - gl: Mirjana Uncević - rod: igrani

MITING**Predrag Čonkić**

16 mm, c/b, 9:00

ps: Predrag Čonkić - f: Predrag Popović - mt: Jovan Todorović, Predrag Čonkić - o: Branko Perak - rod: dokumentarni

OMLADINSKI ŽURNAL BROJ 1**Predrag Čonkić**

8 mm, c/b, 12:00

f: Zlatan Šaran, Predrag Čonkić, Dragoslav Lazić - mt: Zlatan Šaran, Dragoslav Lazić - o: Todor Kuzmanović - rod: dokumentarni

IGRANKA**Predrag Čonkić**

8 mm, c/b, 2:30

ps: Predrag Čonkić - f: Zoran Fotić - mt: Predrag Čonkić - o: Zlatan Šaran - rod: dokumentarni

DIM I VODA**Dragoslav Lazić**

16 mm, c/b, 12:00

ps: Predrag Čonkić, Dragoslav Lazić - f: Zlatan Šaran, Branko Perak - mt: Vuksan Lukovac - rod: dokumentarni

TRASA**Dragoslav Lazić**

16 mm, c/b, 9:00

ps: Predrag Čonkić, Dragoslav Lazić - f: Milorad Jakšić (Fando), Dragoslav Lazić - mt: Dragoslav Lazić - o: Dragomir Đorđević - tekst: Jovan Bukelić - rod: dokumentarni

DAN NEZAVISNOSTI TUNISA NA UNIVERZITETU**Predrag Čonkić**

8 mm, c/b, 2:30

ps: Zlatan Šaran - f: Dragoslav Lazić - mt: Mirko Pot - o: Nadežda Vukićević - rod: dokumentarni

TRENUTAK IGRE**Predrag Čonkić**

8 mm, c/b, 1:30

ps: Predrag Čonkić - f: Dragoslav Lazić - mt: Predrag Čonkić - o: Nadežda Vukićević - rod: eksperimentalni

TVIST**Predrag Čonkić**

8 mm, c/b, 4:00

ps: Zlatan Šaran - f: Zoran Fotić - mt: Zoran Fotić - o: Dragomir Đorđević - pevač: Mile Lojpur - rod: dokumentarni

RUKE LJUBIČASTIH DALJINA**Sava Trifković**

16 mm, c/b, 11:00

ps: Sava Trifković - f: Blaža Petrović, Dragan Đorđević, Sava Trifković - mt: Sava Trifković,

Blaža Petrović, Dragan**Đorđević - o: Nemanja****Budisavljević - gl: Gordana****Maksimović - rod:****eksperimentalni****1963.****MORE****T. Dimitrijević**

16 mm, c/b, 10:00

napomena: godina produkcije 1963. ili ranije

OBAVEZAN PREDMET**B. Sekoumar, M. Pot, D.****Đorđević**

16 mm, c/b, 10:00

napomena: godina produkcije 1963. ili ranije

KEPO**M. Mitić**

16 mm, c/b, 8:00

ps: M. Mitić - f: Miodrag Zdravković - mt: Predrag Čonkić - napomena: godina produkcije 1963. ili ranije

1964.**PRAVAC (Stevens Duke)****Tomislav Gotovac**

16 mm, c/b, 10:00

ps: Tomislav Gotovac - f: Petar Blagojević (Arandelović) - mt: Petar Blagojević (Arandelović) - m: Duke Ellington - im: Tomislav Gotovac - rod: eksperimentalni

KRUŽNICA (Jutkević - Basle)**Tomislav Gotovac**

16 mm, c/b, 12:00

ps: Tomislav Gotovac - f: Petar Blagojević (Arandelović) - mt:

Petar Blagojević (Arandelović) -
m: Count Basie - im: Tomislav
Gotovac - rod: eksperimentalni

PLAVI JAHIAČ (Gedard - Blackie)

Tomislav Gotovac
16 mm, c/b, 18:00
ps: Tomislav Gotovac - f: Petar
Blagojević (Arandelović) - mt:
Petar Blagojević (Arandelović) -
m: Art Blackie - im: Tomislav
Gotovac - rod: eksperimentalni

1967.

PAS

Milan Jelić
16 mm, kolor, 11:00
f: Nemanja Budisavljević - mt:
Milan Jelić - o: Nemanja
Budisavljević - gl: Ljubica
Janičijević, Mirjana Blašković,
Miodrag Andrić - rod: igrani

1968.

DAME BIRAJU

Stanoje Žikić - Danković
16 mm, c/b, 9:30
f: Slobodan Milovanović - gl:
Nikola Đurić - rod: igrani

S.O.S.

Nemanja Budisavljević
16 mm, kolor i c/b, 11:00
ps, f, mt, o: Nemanja
Budisavljević - rod:
eksperimentalni

PISCES

Nemanja Budisavljević
16 mm, 6:00
ps, f, mt, o: Nemanja
Budisavljević - rod:
eksperimentalni

1968 (REKLAMIC)

Zoran Popović
8mm, kolor, 5:00
ps, f, m: Zoran Popović - rod:
dokumentarni

LIČNA STVAR

Bojana Vujanović
8mm, kolor, 6:00
ps, f, mt: Bojana Vujanović, gl:
Jela Vukajlović - saradnik:
Miodrag Tešić - rod:
eksperimentalni

AMAJLIJA

Bojana Vujanović
8mm, kolor, 10:00
ps, f, mt: Bojana Vujanović -
rod: igrani

MRTVI HOD

Bojana Vujanović
8 mm, c/b, 3:00
ps, f, mt, o: Bojana Vujanović -
saradnik: Svetlana Vujanović -
rod: eksperimentalni

BEOGRAD KOJI NESTAJE

Bojana Vujanović
8 mm, kolor, nezavršen,
1968-1972
ps, f, mt, o: Bojana Vujanović -
saradnik: Ivko Šešić - rod:
dokumentarni

1969.

UBRZANJE

Milan Jelić
16 mm, c/b
ps, mt: Milan Jelić - f: Nemanja
Budisavljević

NOĆ

Nemanja Budisavljević
16 mm, c/b, 6:00

ps, f, mt, o: Nemanja
Budisavljević - rod:
eksperimentalni

LINJA MANJEG OTPORA

Bojana Vujanović
8 mm, kolor, 3:00
ps, f, mt: Bojana Vujanović -
rod: eksperimentalni

SVAKOG DANA SE ŠETAM PO POLA SATA

Bojana Vujanović
8 mm, kolor i c/b, 3:00
ps, f, mt, z: Bojana Vujanović -
gl: Branka Veselinov - o: Bojana
Vujanović - rod: eksperimentalni

?

Bojana Vujanović
8mm, kolor, 6:00
ps, f, mt: Bojana Vujanović -
rod: eksperimentalni

GRADANI NA SELU

Bojana Vujanović
8mm, kolor, nezavršen
ps, f: Bojana Vujanović - rod:
dokumentarni

JUNAK

Miodrag Tarana
16 mm, c/b, 4:30
ps, f, mt: Miodrag Tarana - rod:
igrani

RASTOCI

Miodrag Tarana
8 mm, c/b, 10:00
ps, f, mt: Miodrag Tarana

TABULA RASA

Nikola Đurić
8 mm, kolor i c/b, 9:00
ps: Nikola Đurić - f: Nikola
Đurić - mt: Nikola Đurić - o:
Nikola Đurić - m: Animated
Egg, Pink Floyd, glas Bube

Vukobratović - im: Novak
Felbab - mz: Novak Felbab -
rod: eksperimentalni

SOMUN

Ivko Šešić
8 mm, kolor, 4:00
ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt:
Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - z:
Ivko Šešić - mz: Ivko Šešić - gl:
Čedomir Šešić (selo Nakučani)
rod: dokumentarni

SREĆA

Zoran Pantić
8 mm, kolor,
ps: Zoran Pantić - f: Zoran
Pantić - mt: Zoran Pantić - o:
Zoran Pantić - rod: igrani

SUDBINA

Zoran Pantić
8 mm, kolor,
ps: Zoran Pantić - f: Zoran
Pantić - mt: Zoran Pantić - o:
Zoran Pantić - rod: igrani

KONVERZIJA

Vjekoslav Nakić
8 mm, c/b, 5:00
ps: Vjekoslav Nakić - f:
Vjekoslav Nakić - mt: Vjekoslav
Nakić - rod: eksperimentalni

1970.

NEKO KUĆA / PLATNO ZA OSNOVU/

Miodrag Tarana, Nedeljko
Marić
8 mm, c/b, 4:00
ps: Miodrag Tarana, Nedeljko
Marić - f: Miodrag Tarana - mt:
Miodrag Tarana - rod:
eksperimentalni

SPEED UP

Nemanja Budisavljević

16 mm, c/b, 6:00

ps: Nemanja Budisavljević - f:

Nemanja Budisavljević - mt:

Nemanja Budisavljević - o:

Nemanja Budisavljević - gl:

Jelica Dokić, Buba, Ljilja - m:

Šumovi, Pink Floyd, Jefferson

Airplane - z: Novak Felbab - mz:

Novak Felbab - rod:

eksperimentalni

KANTAR

Nikola Đurić, Miodrag Tarana

8 mm, c/b, 1:30

ps: Nikola Đurić, Miodrag

Tarana - f: Nikola Đurić - mt:

Nikola Đurić - o: Nikola Đurić -

rod: crtani

16. GODINA

Ivko Šešić

8 mm, kolor, 5:00

ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt:

Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - z:

Ivko Šešić - mz: Novak Felbab -

gl: Obrad

Marjanović (selo Nakučani) -

rod: dokumentarni

KRUG/GLAVA

Zoran Popović

8 mm, kolor, 4:30

f: Ivko Šešić - saradnik: Stevan

Popović - rod: eksperimentalni

4. APRIL

Nikola Đurić, Milorad Glušica

16 mm, c/b, 8:00

rod: dokumentarni

TATA, VRATI SE

Mihailo Todorović

16 mm, c/b

ps: Mihailo Todorović - f:

Milorad Glušica - z: Novak

Felbab - mz: Novak Felbab - gl:

Sladana Živojinović, Petar Beljić

- asistent animatelja: Duško

Ilijin - rod: igrani

UČITI, UČITI, UČITI

Ivan Kaljević

8 mm, c/b, 7:00

rod: eksperimentalni

KAKO JE BILA ZELENA

MOJA DOLINA

Milenko Jovanović

8 mm, kolor, 0:30

ps: Milenko Jovanović - f:

Milenko Jovanović - mt:

Milenko Jovanović - o: Milenko

Jovanović - rod: eksperimentalni

DUVANSKI PUT

Milenko Jovanović

8 mm

DE...GENERACIJA

Miodrag Janjić

16 mm, 6:00

ps: Miodrag Janjić - f: Milorad

Glušica - mt: Miodrag Janjić,

Milorad Glušica, Ivko Šešić - z:

Novak Felbab - mz: Novak

Felbab, Miodrag Janjić -

sekretarica: Jelena Dokić - o:

Ivko Šešić - gl: Nebojša

Milovanović, Đorđe Kostić,

Nadežda Marković, Dragoslav

Knežević, Vesna Sibinović,

Branko Kovačić, Nikola Đurić -

saradnici: Miroslav Todorović,

Radmila Janković, Dragiša

Krstić - rod: igrani

KOMPOZICIJA

Vjekoslav Nakić

16 mm, c/b

ps: Vjekoslav Nakić - f: Milorad

Glušica - mt: Vjekoslav Nakić -

o: Ivko Šešić - gl: Ivko Šešić,

Vjekoslav Nakić, Nikola Đurić,

Milorad Glušica - z: Milorad

Glušica - mz: Milorad Glušica -

rod: eksperimentalni

ŠPICA III STAF

Mirko Avramović i Matošić

Ranko

8 mm

rod: animirani

SLATKA ZELENA PESMICA

Bojana Vujanović

8 mm, kolor, 6:00

ps, f, m: Bojana Vujanović - z,

mz: Novak Felbab - gl: Bogumila

Marković

rod: eksperimentalni

TIHA VODA BREG RONI (VEŠTICE)

Bojana Vujanović

16 mm, c/b, nedovršen

f: Blagoje Lupa - o: Zoran

Filipović - rod: igrani

ECCE HOMO

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 7:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Radoslav

Vladić - o: Petar Vladić - gl:

Aleksandar Gajić - rod:

eksperimentalni

1971.

OBMANA

Petar i Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 8:00

ps: Petar i Radoslav Vladić - f:

Petar i Radoslav Vladić - mt:

Petar i Radoslav Vladić - o:

Petar Vladić - gl: Snežana

Brajković, Lazar Bjelajac -

saradnik: Novak Felbab - rod:

igrani

POBEDA SVETLOSTI

Petar i Radoslav Vladić

8 mm, kolor i c/b, 10:00

ps: Petar Vladić - f: Petar i

Radoslav Vladić - mt: Petar

Vladić - o: Petar Vladić - rod:

dokumentarni

IN MEMORIAM

Ivko Šešić

16 mm, c/b, 5:00

ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt:

Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - z:

Ivko Šešić, Novak Felbab - mz:

Ivko Šešić, Novak Felbab -

saradnik: Petar Vladić - rod:

dokumentarni

EVINO POPODNE

Dragiša Krstić

8 mm, c/b

ps: Dragiša Krstić - f: Dragiša

Krstić - mt: Dragiša Krstić - o:

Ivko Šešić - m: Pink Floyd - z:

Dragiša Krstić - mz: Dragiša

Krstić - gl: Milan Sablić, Biljana

Kovačević - rod: igrani

POŠTO NEMA BOGA SVE JE DOPUŠTENNO

Nikola Đurić

16 mm, kolor, 10:00

ps: Nikola Đurić - f: Nikola

Đurić - mt: Nikola Đurić - o:

Ivko Šešić - z: Novak Felbab -

mz: Novak Felbab rod:

angažovani

DAN ŠESTI

Nikola Đurić

16 mm, kolor, 4:00

ps: Nikola Đurić - mt: Nikola

Đurić - o: Nikola Đurić - rod:

eksperimentalni

CARIGRAD

Nikola Đurić

8 mm, kolor, 10:00

ps: Nikola Đurić - f: Nikola Đurić - mt: Nikola Đurić - o: Nikola Đurić - rod: dokumentarni

SLADANA
Nemanja Budisavljević
16 mm, c/b, 6:00
ps, f, m, o, z, mz: Nemanja Budisavljević - gl: Sladana Matović, Milan Miladinov - rod: igrani

LAKA MUZIKA
Ivan Kaljević
Super 8, kolor
ps: Ivan Kaljević - f: Ivan Kaljević - mt: Ivan Kaljević - rod: igrani

VASKRSENJE
Ivan Kaljević i Ljubomir Janković
Super 8, kolor
rod: animirani

HAJL KNORČIĆ
Milenko Jovanović
8 mm, c/b, 2:30
ps, mt, z, animacija: Milenko Jovanović - f: Vojislav Srzentić - saradnik režije: Spasoje Jovanović - rod: animirani

O
Milenko Jovanović
8 mm, c/b, 0:50
rod: eksperimentalni

ODLUKE
Mirko Avramović
8 mm, c/b

(NE) POLIVENI POLIVAČ
Milenko Jovanović
8 mm
rod: eksperimentalni

AUTOBUS KOJIM DOLAZIM DO FAKULTETA
Milenko Jovanović
8 mm, kolor
ps: Milenko Jovanović - f: Milenko Jovanović - mt: Milenko Jovanović - rod: eksperimentalni

PORTRET MOG PRIJATELJA
Milenko Jovanović
8 mm

IZLAZAK VOZA IZ STANICE
Milenko Jovanović i Mirko Avramović
Super 8 mm
f: Milenko Jovanović, Mirko Avramović - gl: Ivan Kaljević - rod: eksperimentalni

KAKO SU ME PRVI PUT FOTOGRAFISALI
Milenko Jovanović
8 mm, c/b, trajanje filma: 1 kvadrat
gl: Milenko Jovanović - rod: eksperimentalni

DEVOJČICE MOJA ZAŠTO SI ME IITELA ISPEGLANOG PROVUĆI KROZ PISAČU MAŠINU
Milenko Jovanović i Mirko Avramović
8 mm, kolor
rod: eksperimentalni

IZLOG
Milenko Jovanović
8 mm

MONOTONIJA
Milan Miletin
8 mm

JEDNOG RUJNA TUŽNA SLAVA
Miodrag Tarana
8 mm, kolor i c/b, 8:00
ps: Miodrag Tarana - f: Miodrag Tarana - mt: Miodrag Tarana - rod: dokumentarni

IFIGENIJA I ONAN
Miodrag Tarana
8 mm, c/b
rod: igrani

OKRUGLI FILM (UZLETANJE)
Mirko Avramović
8 mm, c/b, 4:00
ps, f, mt: Mirko Avramović
rod: eksperimentalni

BEDNO STANJE I KARAKTERISTIČAN POKRET
Mirko Avramović
8 mm, c/b, 3:00
ps, f, mt: Mirko Avramović
rod: igrani

ADAGIO
Radoslav Vladić
8 mm, c/b, 3:00
gl: Dragan Marinković - rod: eksperimentalni

TREBA DA SPAVAŠ
Radoslav Vladić i Dragan Marinković
8 mm, c/b, 3:00
f, mt, im, z, mz: Radoslav Vladić - gl: Ilija Živanović
rod: eksperimentalni

OBIČNO UVEK ILI SVAKI DAN
Ivan Obrenov
8 mm, kolor, 9:00
ps: Ivan Obrenov - f: Ivan Obrenov - mt: Ivan Obrenov - o: Ivan Obrenov - rod: igrani

1972.

BEZ NASLOVA
Petar Vladić
8 mm, kolor
ps: Petar Vladić - f: Petar Vladić - mt: Petar Vladić - o: Ivko Šešić - z: Novak Felbab - mz: Ivan Felbab, Petar Vladić - gl: učitelj iz sela Nakučani (kod Šapca) i daci - rod: dokumentarni

MAŠINA
Ivko Šešić
8 mm, kolor i c/b, 7:00
ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt: Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - z: Ivko Šešić - gl: seljaci sela Nakučani (kod Šapca) - rod: dokumentarni

SEOSKI PUT
Nikola Đurić
16 mm, kolor, 5:00
ps: Nikola Đurić - f: Nikola Đurić - mt: Nikola Đurić - o: Ivko Šešić - z: Nikola Đurić - mz: Novak Felbab - rod: eksperimentalni

H
Vjekoslav Nakić
16 mm, c/b, 5:00
ps: Vjekoslav Nakić - f: Ivko Šešić - mt: Vjekoslav Nakić - o: Ivko Šešić - z: Milorad Glušica - mz: Milorad Glušica - rod: eksperimentalni

NEŠTO NOVO O KAINU I AVELJU
Ivan Kaljević i Ljubomir Janković
Super 8 mm, kolor
rod: animirani

OD MENE DO TEBE

Mirko Avramović i Miodrag Tarana

8 mm, c/b, 6:00

ps: Mirko Avramović i Miodrag Tarana - f: Mirko Avramović i Miodrag Tarana - mt: Mirko Avramović i Miodrag Tarana - gl: Mirko Avramović i Miodrag Tarana - rod: eksperimentalni

+33 C

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 7:00

ps: Radoslav Vladić - f: Radoslav Vladić - mt: Radoslav Vladić - o: Ivko Šešić - im, z, mz: Miodrag Milošević - gl: Jaša Josimović - rod: eksperimentalni

MOJ BRAT SE ŽURI

Radoslav Vladić

8 mm, kolor, 4:00

ps: Radoslav Vladić - f: Radoslav Vladić - mt: Radoslav Vladić - o: Radoslav Vladić - gl: Petar Vladić - rod: eksperimentalni

NESPORAZUM

Radoslav Vladić

Super 8, kolor, 4:00

ps: Radoslav Vladić - f: Radoslav Vladić - mt: Radoslav Vladić - o: Radoslav Vladić - gl: Petar Vladić, Ivan Obrenov - rod: eksperimentalni

HTELI SU DA IH SLIKAM

Radoslav Vladić

8 mm, c/b

ps: Radoslav Vladić - f: Radoslav Vladić - mt: Radoslav Vladić - o: Radoslav Vladić - rod: dokumentarni

MAGLE

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 5:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Radoslav

Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:

Jeanne de Valdie, Mihajlo

Milinčić - m: Zoran Brajušković,

Vladimir Petrović - z: Miodrag

Milošević - mz: Miodrag

Milošević - rod: eksperimentalni

SVITANJE

Petar Vladić

8 mm, kolor, nezavršen

ps: Petar Vladić - f: Petar i

Radoslav Vladić - o: Ivko Šešić,

Petar Vladić - gl: Mirjana

Mirotić, Lazar Bjelajac - rod:

igrani

U ČAST LEDI LE

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 5:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Radoslav

Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:

Slavica Đekić, Danica Đekić -

rod: eksperimentalni

KAMENOLOM

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 7:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Petar

Vladić - o: Radoslav Vladić -

rod: dokumentarni

MIŠEL

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 4:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Radoslav

Vladić - o: Radoslav Vladić -

rod: eksperimentalni

KAKO SE PRAVI CIGLA

Radoslav Vladić

8 mm, c/b, 6:00

ps: Radoslav Vladić - f:

Radoslav Vladić - mt: Radoslav

Vladić - o: Ivko Šešić - rod:

dokumentarni

PAUZA

Miodrag Tarana

8 mm, c/b, 5:00

ps: Miodrag Tarana - f: Miodrag

Tarana - mt: Miodrag Tarana -

rod: igrani

ŽELEO SAM...

Ivko Šešić

8 mm, c/b, 8:00

ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt:

Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - m:

Branko Kovačić - z: Novak

Felbab - mz: Novak Felbab -

rod: eksperimentalni

KUPITE KNJIGU PESAMA

Mirko Avramović

8 mm, c/b, 5:00

ps: Mirko Avramović - f: Mirko

Avramović - mt: Mirko

Avramović - z: Novak Felbab -

gl: pesnik Zoran - rod:

dokumentarni

PUTOVANJE

Bojana Vujanović

16 mm, kolor i c/b, 5:00

ps: Bojana Vujanović - f:

Radoslav Vladić - mt: Bojana

Jovanović - laboratoriski trik:

Petar Vladić - rod:

eksperimentalni

MONTAŽA ATRAKCIJA

Ivan Obrenov

8 mm, kolor i c/b, 13:00

ps: Ivan Obrenov - f: Ivan

Obrenov - mt: Ivan Obrenov - o:

Ivan Obrenov - m: Pink Floyd,

Džudi Kolins - z: Slavko Kiš -

mz: Slavko Kiš - gl: Viktor

Bremzai, Marija, itd. - rod:
eksperimentalni

1973.

GAVRAN

Nikola Đurić

16 mm, c/b, 5:00

ps: Nikola Đurić - f: Nikola

Đurić - mt: Nikola Đurić - o:

Nikola Đurić - rod:

eksperimentalni

SAMOGLASNICI

Nikola Đurić

16 mm, c/b, 10:00

ps: Nikola Đurić - f: Nikola

Đurić - mt: Nikola Đurić - o:

Nikola Đurić - rod:

eksperimentalni

FILM N° 1

Nikola Đurić

16 mm, kolor, 10:00

ps: Nikola Đurić - f: Nemanja

Budisavljević - mt: Nikola Đurić

- o: Nikola Đurić - gl: Dragan

Ursulov - m: Branko Kovačić - z:

Novak Felbab - mz: Novak

Felbab - rod: igrani

VELIKA CRVENA VODENA DVORANA

Ivan Obrenov

8 mm, kolor, 9:00

ps: Ivan Obrenov - f: Ivan

Obrenov - mt: Ivan Obrenov - o:

Ivan Obrenov - m: J.S. Bach - z:

Slavko Kiš - mz: Slavko Kiš - gl:

Jakob Shary, Milena Čosić - rod:

eksperimentalni

SRNA

Ivan Obrenov

Super 8, kolor, 17:00

ps, f, mt: Ivan Obrenov - m:

Music for Zen, Britanski vojni

marš, The Rolling
Stoness/Gimmie Shelter - im:
Ivan Obrenov - z, mz: Zdenko
Bakić - gl: Olga Nikolić, Dragan
Stojkov - rod: eksperimentalni

ŠTROPOT

Slobodan Vitković
16 mm, c/b, 3:00
ps: Slobodan Vitković - f:
Radoslav Vladić - mt: Slobodan
Vitiković - o: Radoslav Vladić -
gl: Slavica Đekić - rod:
eksperimentalni

LJUDI PRIČAJU...

GRAMOFON PRESKAČE...

PONOĆ

Radoslav Vladić
8 mm, kolor, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Vera VUjošević, Nada
Vujošević, Slobodan Vitković -
rod: eksperimentalni

PLAVA PESMA

Radoslav Vladić, Ljiljana
Torović
8 mm, kolor, 15:00
ps: Radoslav Vladić, Ljiljana
Torović - f: Radoslav Vladić -
mt: Radoslav Vladić - o:
Radoslav Vladić - gl: Ljiljana
Todorović - rod: igrani

NESREĆA

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Jaša Josimović - rod: igrani

ZOO

Ivko Šešić
16 mm, c/b, 6:00

ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić - mt:
Ivko Šešić - o: Ivko Šešić - m:
Partenogeneza/Kened Hit - im,
z, mz: Miodrag Milošević - rod:
dokumentarni

U ČAST LEDI LE (Verzija II)

Radoslav Vladić
8 mm, kolor, 5:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić -
rod: eksperimentalni

BEBA

Bojana Vujanović
16 mm, c/b, 5:00
ps: Bojana Vujanović - f:
Radoslav Vladić - mt: Bojana
Vujanović - o: Bojana Vujanović
- z: Radoslav Vladić - mz:
Miodrag Milošević - rod:
dokumentarni

1974.

VETAR VODU PLAVI

Ivan Obrenov
16 mm, kolor, 6:00
ps: Ivan Obrenov - f: Gojko
Ostojić - mt: Ivan Obrenov - o:
Ivan Obrenov i Pavle Kralin - m:
Šenberg - im: Ivan Obrenov - z:
Milošev Radovan - mz: Ivan
Obrenov - rod: dokumentarni

POSETA

Radoslav Vladić
16 mm, kolor
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - o: Radoslav
Vladić - gl: Milorad Urdarević -
rod: igrani (nezavršen)

MATERIJAL I

Nikola Đurić
16 mm, c/b, 10:00

ps: Nikola Đurić - f: Nikola
Đurić - mt: Nikola Đurić - o:
Nikola Đurić - m: Pink Floyd - z:
Nikola Đurić - mz: Nikola Đurić
- rod: eksperimentalni

VIOLINISTKINJA

Nikola Đurić
16 mm, c/b, 6:00
ps: Nikola Đurić - f: Nikola
Đurić - mt: Nikola Đurić - o:
Ivko Šešić - z: Novak Felbab -
mz: Novak Felbab - gl: Tatjana
Olujčić - saradnici: Ivko Šešić,
Milorad Glušica - rod: muzički

STANJE I

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Đorđe Vladić - rod:
eksperimentalni

KUGLA U ZATVORENOM PROSTORU

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - im,
z, mz: Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

NEPOZNATI

Ivko Šešić
16 mm, c/b, 7:00
ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić,
Nikola Đurić - mt: Ivko Šešić -
o: Ivko Šešić - gl: Danko Đurić -
z: Novak Felbab - mz: Novak
Felbab - saradnici: Jaša
Josimović, Miodrag Tešić,
Radenko Tomčić, Novak Felbab
- rod: igrani

TELEVIZOR JE BIOSKOP U KOJI ODLAZIM SEDEĆI U DVORIŠTU

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 5:00
ps: Bojan Jovanović - f: Bojan
Jovanović - mt: Bojan Jovanović
- o: Bojan Jovanović - rod:
eksperimentalni

SPOZNAJA

Miodrag Milošević
Super 8, kolor, 7:00
ps: Miodrag Milošević - f:
Radoslav Vladić - mt: Miodrag
Milošević - o: Miodrag
Milošević - gl: Dubravka
Tbšović, Miodrag Milošević - m:
Pink Floyd, Yes - im, z, mz:
Miodrag Milošević - rod: igrani

1975.

I BI VEČE, I BI JUTRO, DAN SEDMI...

Miodrag Milošević
Super 8, kolor, 7:00
ps: Miodrag Milošević - f:
Miodrag Milošević - mt:
Miodrag Milošević - o: Miodrag
Milošević - gl: Zorica Kijevčanin
- m: G.F. Hendl - Largo, govor
Musolinija - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: igrani

JAJE NA OKO

Nikola Đurić
16 mm, kolor, 5:00
ps: Nikola Đurić - f: Milorad
Glušica - mt: Nikola Đurić - o:
Nikola Đurić - gl: Nikola Đurić -
z: Nikola Đurić - mz: Nikola
Đurić - rod: eksperimentalni

SKORO ĆE ZIMA

Radoslav Vladić
Super 8, kolor, 11:00

ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Đorđe Vladić, Zorica Kijevčanin
- im, z, mz: Miodrag Milošević -
rod: eksperimentalni

PIKASOVA ŠETNJA

Radoslav Vladić
16 mm, kolor, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić -
rod: eksperimentalni

MARINELA

Radoslav Vladić
Super 8, kolor, 7:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Đorđe Vladić - rod:
eksperimentalni

DORUČAK

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 9:00
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Zorica Kijevčanin, Milorad
Urdarević - z, mz: Miodrag
Milošević - rod: igrani

DOKUMENT

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 0:01
ps: Radoslav Vladić - f:
Radoslav Vladić - mt: Radoslav
Vladić - o: Radoslav Vladić - gl:
Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni

PORUKA

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 1:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni

PRONADENI EKRAN

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 4:30
ps, f, mt: Bojan Jovanović - rod:
eksperimentalni
TELETEKA
Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 5:30
ps, f, mt: Bojan Jovanović - rod:
eksperimentalni

PAUKOVA GOZBA

Bojan Jovanović
8 mm, c/b i kolor 6:00
ps: Bojan Jovanović - f: Bojan
Jovanović - mt: Bojan Jovanović
- o: Bojan Jovanović - rod:
eksperimentalni

FORTUNA

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 5:30
ps: Bojan Jovanović - f: Bojan
Jovanović - mt: Bojan Jovanović
- o: Bojan Jovanović - gl: David
(dečak 6-7 godina) - rod:
eksperimentalni

ZAPLANJSKA 63

Predrag Bambić
Super 8, kolor, 7:00
ps: Predrag Bambić - f: Predrag
Bambić - mt: Predrag Bambić -
o: Predrag Bambić - m: Richard
Wagner - Loengrin, Vorspiel im:
Predrag Bambić - z: Borislav
Lorenc - mz: Borislav Lorenc -
rod: dokumentarni

ZBOGOM LODOVIKO

Ivan Obrenov
Super 8, kolor, 21:00
ps, f, mt, o: Ivan Obrenov - gl:
Dr Radovan Danić, Žarko
Miladinović, Milica Velizarić,
Olga Nikolić - saradnici: Dragan
Matijević, Jasminka Miladinović

- m: Jappo, Šopen, Wagner, L.
Koen - z: Zdenko Bakić - mz:
Ivan Obrenov i Zdenko Bakić -
rod: eksperimentalni

1976.

IZDAJI

Ivan Obrenov
16 mm, kolor i c/b, 12:00
ps: Ivan Obrenov - f: Miloje
Stevanić/kolor i Dimče
Stojanovski/c/b - mt: Ivan
Obrenov - o: Ivan Obrenov - gl:
Ivan Obrenov - m: arhivska
(Bitlsl - montaža - Bob Dilan) -
im: Ivan Obrenov - z: Radovan
Milošev - mz: Ivan Obrenov -
rod: eksperimentalni

ŽETVA

Miodrag Milošević
8 mm, c/b, 15:00
ps, f, mt: Miodrag Milošević - o:
Ivko Šešić - gl: seljaci iz sela
Nakučani (kod Šapca) - m: Pink
Floyd - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: dokumentarni

TRI KORAKA U MRAK (Omnibus)

Bratislav Radulović, Miodrag
Milošević i Radoslav Vladić
Super 8, kolor, 7:00
ps, f, mt: Bratislav Radulović,
Miodrag Milošević i Radoslav
Vladić - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: eksperimentalni

SAŽIMANJE

Miodrag Milošević
Super 8, kolor, 14:00
ps: Miodrag Milošević - f:
Miodrag Milošević, Radoslav
Vladić - mt: Miodrag Milošević -
o: Miodrag Milošević - gl:
Zorica Kijevčanin, Dušica

Maksimović i Miodrag Milošević
- m: Dubravko Jerković - z:
Novak Felbab - mz: Miodrag
Milošević - rod: igrani

VIŠE NEGO LJUDSKI

Zorica Kijevčanin
Super 8, kolor, 15:00
ps: Zorica Kijevčanin - f, mt:
Miodrag Milošević - gl: Vesna
Pajević i Milica Đukić - im, z,
mz: Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

PASTORALA

Ivko Šešić
16 mm, c/b, 7:00
ps: Ivko Šešić - f: Ivko Šešić,
Radoslav Vladić - mt: Ivko Šešić
- o: Ivko Šešić - z: Novak Felbab
- mz: Novak Felbab - rod:
dokumentarni

METASTAZA

Bojan Jovanović
Super 8, kolor, 12:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

EXODUS

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 6:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

HOMOPLANKTON

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 6:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

POGLED NA SVET

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 6:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

RASPADANJE MASKE

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 10:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

RUŽNO VREME

Miloš Spasojević
16 mm, c/b, 8:30
ps: Miloš Spasojević - f:
Radoslav Vladić - mt: Miloš
Spasojević - o: Miloš Spasojević
- gl: Slavica Martinović, Miloš
Spasojević - m: Anđelko
Dumlančić - z: Miloš Spasojević
- mz: Miloš Spasojević - rod:
igrani

PRVA BEOGRADSKA APOTEKARKA

Ivan Kaljević
Super 8, kolor, 18:00
ps: Ivan Kaljević - f: Radoslav
Vladić - mt: Ivan Kaljević - o:
Ivan Kaljević - m: dokumentarni
snimak radio emisije "Marš na
Drinu" - im: Ivan Kaljević - rod:
dokumentarni

ČUDNA KOLEKCIJA

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 11:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - o:
Radoslav Vladić - gl: Branislav
Milošević - rod: dokumentarni

KUT

Radoslav Vladić
Super 8, kolor, 11:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - o:
Radoslav Vladić - gl: Jovanka
Vladić - m: sa ploča "Muzika
miliona" - Hor bečkih dečaka -
im: Radoslav Vladić, Miodrag
Milošević - z, mz: Miodrag
Milošević - rod: eksperimentalni

LEVAK

Radoslav Vladić
16 mm, kolor, 10:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - o:
Radoslav Vladić - gl: Jovanka
Vladić, Ivana Vladić - m:
Leonard Cohen - im: Radoslav
Vladić, Miodrag Milošević - z,
mz: Miodrag Milošević - rod:
igrani, eksperimentalni

DVADESET DANA SA IVANOM BOJIĆ

Radoslav Vladić
16 mm, c/b, 15:00
ps: Radoslav Vladić - f: Miodrag
Milošević - mt: Ivan Obrenov -
o: Ivko Šešić - gl: Rialda Kadrić,
Nevenka Mihajlović, Aleksandar
Ivančević - saradnici: Petar
Jakonić - rod: igrani

DRVO ŽIVOTA

Bojana Vujanović
16 mm, kolor, 4:00
ps, f, mt, z: Bojana Vujanović -
rod: eksperimentalni

1977.

OTAPANJE

Miodrag Milošević
Super 8, kolor, 8:00
ps, f, mt: Miodrag Milošević - o:
Zorica Kijevčanin - gl: seljanka
sa Golije - mz: Miodrag
Milošević - rod: dokumentarni

KUĆA

Radoslav Vladić
16 mm, kolor, 9:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - o:
Radoslav Vladić - gl: Milanka
Vladić, Jovanka Vladić, Jovanka
Vladić, Ivana Vladić, Đorđe
Vladić, Radoslav Vladić, im, mz:

Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni

MEDIUM

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 7:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

FENIKS

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 5:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović rod:
eksperimentalni

SUTRAŠNJI DAN

Bojan Jovanović
8 mm, c/b, 12:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

PRVO BRIJANJE

Petar Jakonić
Super 8, kolor, 10:00
ps: Petar Jakonić - f: Predrag
Bambić i Nedeljko Despotović -
mt: Petar Jakonić - o: Petar
Jakonić - gl: Petar Jakonić - rod:
eksperimentalni

ZA ELIZU

Milan Nikolić
16 mm, kolor, 13:30
ps: Milan Nikolić - f: Miloš
Spasojević - mt: Petar
Poznatović - o: Dušan Kalmić -
gl: Gordana Kosanović -
saradnik: Jovica Vasić - rod:
igrani

LJUDI UMIRU U PARKU

Vladeta Potić
8mm, c/b, 7:00
ps: Vladeta Potić - f: Nebojša
Žigić - mt: Vladeta Potić - o:
Vladeta Potić, Miodrag
Milošević - m: Ligetti, Leonard
Cohen/Nancy - im: Miodrag

Milošević, Vladeta Potić - z:
Miodrag Milošević - mz:
Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni (dokumentarni)

PRVO BRIJANJE

(Dokumentarni film)
Petar Jakonić
Super 8, kolor, 7:00
ps: Petar Jakonić - f: Nedeljko
Despotović - mt: Petar Jakonić -
o: Petar Jakonić - gl: Petar
Jakonić, Nedeljko Despotović -
saradnici: Predrag Bambić - m:
sinhroni šumovi, Billy Cobham -
im: Petar Jakonić - z: Petar
Jakonić - mz: Petar Jakonić -
rod: dokumentarni

KORAK

Dragana Kršenković
8 mm, c/b, 10:00
ps, f, mt, o: Dragana Kršenković
- im: Dragana Kršenković,
Miodrag Milošević - z, mz:
Miodrag Milošević - rod: igrani

HOFFLER MARIA

Predrag Bambić
Super 8, kolor, 5:00
ps: Predrag Bambić - f: Predrag
Bambić - mt: Predrag Bambić -
o: Predrag Bambić - gl: Olivera
Minić - saradnici: Petar Jakonić,
Nedeljko Despotović - m:
arhivska (Pink Floyd, Ligetti,
Štraus) - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: igrani

NE NAGINJI SE VAN (ZABRANJENO PIŠANJE U STANICI)

**Predrag Bambić i Nedeljko
Despotović**
Super 8, kolor, 2:00
ps, f, mt, o: Predrag Bambić i
Nedeljko Despotović - gl: Neško

Despotović - rod:
eksperimentalni

ELEMENTI

Danko Stojić
8 mm, c/b, 2:56
ps: Danko Stojić - f: Danko
Stojić - mt: Danko Stojić - rod:
eksperimentalni

KRUG KOJI JE IMAO SRCE

Ivan Obrenov
16 mm, c/b, 5:00
ps, f, mt: Ivan Obrenov - rod:
dokumentarni

POZNANSTVO SA MILENOM JESENSKOM

Ivan Obrenov
Super 8, kolor, 15:40
ps: Ivan Obrenov - f: Ivan
Obrenov - mt: Ivan Obrenov - o:
Ivan Obrenov - gl: Ivan Obrenov
- im: Ivan Obrenov - z: Milošev
Radovan - mz: Ivan Obrenov -
rod: igrani

SREĆA

Bratislav Radulović i Radoslav
Vladić
16 mm, kolor, 10:00
ps: Bratislav Radulović - f:
Radoslav Vladić - mt: Dušan
Tatomirović - z: Novak Felbab -
mz: Dušan Tatomirović - rod:
dokumentarni

ZELENA POLJA

Radoslav Vladić
Super 8, kolor, (nezavršen)
ps, f: Radoslav Vladić - gl:
Miloje Radaković - rod: igrani

SITNICE KOJE ČINE ŽIVOT

Ivan Kaljević
16 mm, kolor, 15:00
ps: Ivan Kaljević - f: Miodrag
Milošević - o: Željko Hren - gl:

Danica Maksimović, Vlada
Radan - z: Novak Felbab - rod:
igrani

SANJI

Nedeljko Despotović
8mm, kolor, 5:00
ps, f, mt: Nedeljko Despotović -
sardnici: Predrag Bambić, Petar
Jakonić - rod: igrani

SVEČANI MITING

STUDENATA BEOGRADA

Radoslav Vladić
16mm, c/b, 10:00
f, mt: Radoslav Vladić - z, mz:
Miodrag Milošević - rod:
dokumentarni

POZDRAV TITU /ŠTAFETA

MLADOSTI U

STUDENTSKOM GRADU/

Miodrag Milošević, Radoslav
Vladić
16mm, c/b, 4:00
f: Miodrag Milošević, Radoslav
Vladić - mt: Petar Jakonić -
tekst: Jelica Roćenović - spiker
Slobodan Vujović - z, mz:
Miodrag Milošević - rod:
dokumentarni

1978.

TAJNA I MELANHIOLIJA ULICE

Radoslav Vladić
16mm, kolor, 10:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - gl:
Đorđe Vladić, Milanka Vladić -
im, z, mz: Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni

POČETAK

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 6:30

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

UPOTREBA PLODA

Bojan Jovanović
Super 8, kolor, 6:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

OTELOTVORENJE

Miroslav Petković
8mm, c/b
ps, f, mt: Miroslav Petković -
rod: eksperimentalni

RUKE

Srdan Radovanović
8mm, c/b
ps, f, mt: Srdan Radovanović -
rod: eksperimentalni

KASNO JAVLJANJE

Dragan Tomić
8mm, c/b
ps, f, mt: Dragan Tomić - rod:
igrani

JUTRO

Milorad Stanojević
8mm, c/b, 7:00
ps, f, mt: Milorad Stanojević -
rod: eksperimentalni

TRIJADA

Dragana Kršenković
Super 8, kolor, 10:00
ps: Vladislav Nešić, Dragana
Kršenković - f: Dragana
Kršenković - mt: Dragana
Kršenković - gl: Vladislav Nešić
- saradnik: Vesna Čapo - m:
arhivska - im: Vladislav Nešić -
z: Miodrag Milošević - mz:
Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

OTIŠAO SAM ZATO ŠTO ME NE VOLITE

Biljana Bellé
Super 8, kolor, 15:00
ps, mt: Biljana Bellé - gl: Biljana
Bellé - rod: eksperimentalni

DIJAGRAM

Dragana Kršenković
Super 8, kolor, 7:00
ps, f, mt: Dragana Kršenković -
rod: eksperimentalni

STUDENTSKI ŽIVOT

Cvetan Petrovski
Super 8, kolor, 60:00
ps: Cvetan Petrovski - f: Cvetan
Petrovski - mt: Cvetan Petrovski
- o: Cvetan Petrovski - gl:
Cvetan Petrovski, Para Jovčeska
- m: šlageri - im: Cvetan
Petrovski - z: Para Jovčeska -
mz: Cvetan Petrovski - rod:
dokumentarno-igrani

KLOPKA

Predrag Bambić
16 mm, kolor, 3:42
ps: Predrag Bambić - f: Predrag
Bambić - mt: Dušan Tatomirović
- saradnici: Radoslav Vladić,
Petar Jakonić, Nedeljko
Despotović - z: Novak Felbab -
mz: Dušan Tatomirović - rod:
igrani

POTPUNI POLUMRAK

Raša Ćorović
Normal 8 mm, 6:00
ps, f, mt: Raša Ćorović - gl:
Vladimir Medenica - rod: kratki
igrani

KRIK

Ivko Šešić
16 mm, kolor, 10:00
ps, f, mt, z: Ivko Šešić - rod:
eksperimentalni

POLJANA**Radoslav Vladić**

16mm, c/b, 11:00

ps, f, im, z, mz, tekst: Radoslav
Vladić - rod: eksperimentalni**LETO '68****Miodrag Milošević**

16mm, kolor, 8:00

ps, f: Miodrag Milošević - mt:
Jovanka Tomin - gl: Zorica
Kijevčanin - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: eksperimentalni**NENSI****Miodrag Milošević**

16mm, kolor, 7:00

ps, f, mt: Miodrag Milošević - gl:
Sonja Đukić, Ivko Šešić - m:
Leonard Cohen/Chelsea Hotel
#2 - im, z, mz: Miodrag
Milošević - rod: igrani**PRVI FILM NA TRI KOTURA
ZA ČETIRI SATA****Milorad Pavlović**

8 mm, c/b, 3:00

ps: Milorad Pavlović - f: Milorad
Pavlović - mt: Milorad Pavlović -
o: Milorad Pavlović - gl: Vesna
Milojević - m: Adolf Berković -
im: Milan Pavlović - rod: kratki
igrani**NOĆ-LJUBAV****Nedeljko Despotović**

16mm, c/b, 8:00

ps: Nedeljko Despotović - f:
Radoslav Vladić - mt: Petar
Jakonić - z: Novak Felbab - mz:
Petar Jakonić - o: Jasmina
Radulović - asistent kamere:
Ivko Šešić**1979.****NOKTURNO****Dragana Kršenković**

Super 8, kolor

ps, f, mt: Dragana Kršenković -
rod: igrani**PROZOR****Želimir Gvardiol**

Super 8, kolor, 15:00

ps, f, mt: Želimir Gvardiol - rod:
igrani**GLEDAJ DA TI SEME****OSTANE ČISTO****Ivan Obrenov**

16 mm, kolor, 13:00

ps, mt, im, mz: Ivan Obrenov - f:
Radoslav Vladić - gl: Jasmina
Tešanović - rod: eksperimentalni**ŽIVETI KAO REKA****Ivan Obrenov**

Super 8 mm, kolor, 13:00

ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni**BILJANA****Predeag Bambić**

16 mm, kolor, 8:00

ps, f, mt, z: Predrag Bambić - gl:
Biljana Belić - rod:
eksperimentalni**RAZMIŠLJANJE OKA****Bojan Jovanović**

16 mm, kolor, 7:00

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni**SAZREVANJE****Bojan Jovanović**

16 mm, kolor, 6:00

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni**ZATVORENI KRUG****Bojan Jovanović**

16 mm, kolor

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni**CELULOIDNI ZALOGAJ****Bojan Jovanović**

16 mm, kolor

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni**TU TU RU TU TU****Miloje Radaković**

8 mm, c/b, 12:00

ps, f, mt, z: Miloje Radaković -
gl: Andrija Dimitrijević, Dragan
Erceg - rod: eksperimentalni**1980.****KOMIČNI JUNAK JE****REDITELJ (SA KAMEROM U
RUCI)****Miloje Radaković**

8mm, c/b, 15:00

ps, f, mt: Miloje Radaković -
rod: eksperimentalni**JAJIAČI NA OLUJI****Miloje Radaković**

8mm, c/b, 16:00

ps, f, mt: Miloje Radaković -
rod: eksperimentalni**MLADOST PORTRETA****UMETNIKA****Miloje Radaković**

Super 8, kolor, 20:00

ps, mt: Miloje Radaković - f:
Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni**IZMEDU CRVENOG I BELOG****Ivan Obrenov**

16 mm, kolor, 15:00

ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni**A MOVIE '68****Ivan Obrenov**

16 mm, kolor, 15:00

ps, mt, z: Ivan Obrenov - f:
Gojko Ostojić - rod:
eksperimentalni**GRAD****Miodrag Milošević**

16 mm, kolor, 8:00

ps, f, mt, z: Miodrag Milošević -
gl: Zorica Tomić, Milan
Filipović - saradnik: Branislav
Marković - rod: eksperimentalni**KANAL****Zoran Saveski**

Super 8, kolor, 12:00

ps, mt, z: Zoran Saveski - f:
Slobodan Đorđević - gl: Izolda
Barudžija - rod: eksperimentalni**ORGANON... (TRAŽILI SU OD
MENE)****Zoran Saveski**

Super 8, kolor, 9:00

ps, mt, z: Zoran Saveski -
f: Slobodan Đorđević - rod:
eksperimentalni**DOŽIVLJAJ****Slobodan Đorđević**

Super 8, kolor

ps, f, mt, z: Slobodan Đorđević -
rod: eksperimentalni**USPOMENE****Slobodan Đorđević**

Super 8, kolor, 10:00

ps, f, mt, z: Slobodan Đorđević -
gl: Tatjana Jamnik, Ana Lazić -
rod: igrani**LUTAK****Zoran Popović**

8 mm, c/b, 6:00
ps, f, mt, z: Zoran Popović - rod:
igrani

HIPODROM

Slavica Stojanović i Sinika
Jovanović
16 mm, c/b, 7:00
ps, f, mt, z: Slavica Stojanović i
Sinika Jovanović - rod:
dokumentarni

MUŠKE IGRE

Petar Jakonić
Super 8, kolor, 6:00
ps, f, mt, z: Petar Jakonić - rod:
eksperimentalni

NOMOS

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 9:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

1981.

REVLON

Slobodan Dordević
Super 8 mm, 18 kv/sec, 10:00
ps, f, mt, z: Slobodan Dordević -
gl: Lidija Vidmanović - rod:
eksperimentalni

DOPUNJAVANJE

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 5:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

P.S.

Slobodan Dordević
16 mm, kolor, 7:00
ps, f, mt, z: Slobodan Dordević -
gl: Lidija Vidmanić, Dragan
Kalebić - rod: igrani

LEVITATIO

Katarina Kovačev i Slobodan
Dordević
Super 8, kolor, 10:00
ps, mt, z: Katarina Kovačev i
Slobodan Dordević - f: Slobodan
Dordević

NEMIRI

Jasmina Livada
16 mm, kolor
ps, mt, z: Jasmina Livada - rod:
eksperimentalni

TREPTANJE

Jovan Đurić
Super 8, kolor, 7:00
ps, f, mt: Jovan Đurić - z:
Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

EGZEMPLAR

Goran Žuglić i Ivan Trifunović
8 mm, c/b
ps, f, mt, z: Goran Žuglić i Ivan
Trifunović - rod: eksperimentalni

U PLAVOM

Zoran Saveski
16 mm, kolor, nezavršen

PET FILMOVA LUJU I OGISTU

Jeličić, Jović, Petrović, Kostić
16 mm, c/b
ps, f, mt: Jeličić, Jović, Petrović,
Kostić - rod: eksperimentalni

DOLAZI DEDA MRAZ

Radoslav Vladić
16mm, kolor, 11:00
ps, f, mt: Radoslav Vladić - gl:
Ivana Vladić - lm, z, mz:
Radoslav Vladić - rod: igrani

BDIM I ČUTIM

Ivan Obrenov
16 mm, kolor, 15:00

ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni

1982.

DODIRI

Ivan Obrenov
16 mm, c/b i kolor, 17:00
ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - gl:
Radoslav Vladić - rod:
eksperimentalni

POGLED U PLOTUN

Ivan Obrenov
16 mm, c/b i kolor, 21:00
ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni

MOJA PESMA

Milan Popović
8 mm, c/b, 8:00
ps, f, mt, z: Milan Popović -
saradnik: Sreten Ugrilić,
Slobodan Dordević - rod: igrani

POVLAČENJE

Tatjana Jugović
Super 8, kolor, 7:00
ps, mt, f, z: Tatjana Jugović -
rod: eksperimentalni

LEVITACIJE

Dragan Pešić
16 mm, c/b, film-instalacija,
trajanje po potrebi

ZA GRAD

Bojan Jovanović
16 mm, c/b
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

PREVIRANJE

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 17:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

DEVIČANSKI DAR

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 15:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

VODENI CVET

Bojan Jovanović
16 mm, kolor
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

VIZIJA F

Nebojša Pjavić
8 mm, c/b, 8:00
ps, f, mt, z: Nebojša Pjević - rod:
eksperimentalni

X

Nebojša Pjević
8 mm, c/b, 49:00
ps, f, mt, z: Nebojša Pjević - rod:
eksperimentalni

IGRA

Sunčica Jergović
16 mm, c/b, 2:00
ps, mt, z: Sunčica Jergović - gl:
Radmila Veselinović - rod: igrani

1983.

A MOVIE '68

Ivan Obrenov
16 mm kolor, 15:00
ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni

ODJEK SNA

Ivan Obrenov
16mm, kolor
ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni

CAMARADES

Ivan Obrenov
16 mm, c/b, 17:00

ps, f, mt, z: Ivan Obrenov - rod:
eksperimentalni

GOLO

Zorica Kijevčanin i Miodrag
Milošević
16 mm, c/b, 8:00
ps: Zorica Kijevčanin, Miodrag
Milošević - f, mt, im: Miodrag
Milošević - rod: eksperimentalni

POSLEDNJI TANGO U PARIZU

Miodrag Milošević
16 mm, c/b, 20:00
ps, f, mt, z: Miodrag Milošević -
rod: eksperimentalni

МЕДЕН АГАН

Dragomir Kulundžić
8 mm, c/b, 25:00
ps, f, mt, z: Dragomir Kulundžić
- rod: eksperimentalni

KUNT

Kolundžić Dragomir
8mm, c/b, 5:00
ps, f, mt, z: Kolundžić Dragomir
- rod: eksperimentalni

SAFRA

Dragomir Kolundžić
8 mm, c/b, 10:00
ps, f, mt, z: Dragomir Kolundžić
- rod: eksperimentalni

AZRAEL

Dragomir Kolundžić
8 mm, c/b, 8:00
ps, f, mt, z: Dragomir kolundžić
- rod: eksperimentalni

S

Zoran Hrnčić
8 mm, c/b, 5:00
ps, f, mt: Zoran Hrnčić - nemi
film - rod: eksperimentalni

IZAZOV RAZUMU

Slobodan Dorđević
Super 8, kolor, 10:00
ps, f, mt, z: Slobodan Dorđević -
rod: eksperimentalni

PROLEĆE

Cvetković Bojan
16 mm, c/b, 2:00
ps, f, mt, z: Bojan Cvetković -
rod: eksperimentalni

CIRCULUS

Jovan Đurić
Super 8, kolor, 7:00
ps, f, mt, z: Jovan Đurić - rod:
eksperimentalni

ISKUŠENJA SVETOG

ANTONIJA
Lazar Lečić
16 mm, c/b i kolor, 3:00
ps, f, mt, z i animacija: Lazar
Lečić - rod: animirani

IRONIJA SUDBINE ILI ŠTO GORE TO BOLJE

Zoran Saveski
16 mm, c/b, 20:00
ps, f, mt, z: Zoran Saveski - rod:
eksperimentalni

LIČNA DISCIPLINA

Miroslav-Bata Petrović i
Julijana Terek
16 mm, c/b i kolor, 30:00
ps: Julijana Terek i
Miroslav-Bata Petrović - f:
Radoslav Vladić - mt, im:
Miroslav-Bata Petrović - z:
Milonja Zečavić - rod:
eksperimentalni

PRAZNIK

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 11:00
ps, mt, im: Bojan Jovanović - f:
Ivko Šešić - rod: eksperimentalni

1984.

PRIZORI KOJI SU POJELI SEBE

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 20:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

KAKO TO DA SLEP ČOVEK PIJE VODU

Zoran Saveski
16 mm, c/b, 30:00
ps, f, mt, z: Zoran Saveski - rod:
eksperimentalni

ULIČNI BORAC

Miodrag Milošević
16 mm, c/b, 5:00
ps, f, mt, z: Miodrag Milošević -
rod: eksperimentalni

ČIST FILM - SEĆANJE NA GEFF

Miroslav-Bata Petrović
16 mm, c/b, 5:00
ps, mt: Miroslav-Bata Petrović -
rod: eksperimentalni

VEČERA ILI UBISTVO

Miloje Radaković & Alfred
Hitchcock
16 mm, c/b, 9:00
rod: eksperimentalni

JEDNA ROLNA FILMA

Miloje Radaković
16 mm, c/b, 16:00
rod: eksperimentalni

DVA BRATA

Miloje Radaković
16 mm, c/b
ps, f, mt, z: Miloje Radaković -
rod: eksperimentalni

1985

TAMO

Bojan Jovanović
16 mm, kolor, 7:00
ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

DEJSTVO ZEMIJINE TEŽE NA NAIVNA BIĆA

Miroslav Bata Petrović
16 mm, kolor, 9:00
ps, f, mt, z: Miroslav-Bata
Petrović - rod: eksperimentalni

1986.

FILM VLAISAVLJEVIĆ DEJANA

Dejan Vlaisavljević
Super 8, kolor, 17:00
ps, mt, z: Dejan Vlaisavljević - f:
Igor Toholj - rod:
eksperimentalni - p: AFC i
Divizija plastično pozorište

MADE IN YUGOSLAVIA

Dejan Vlaisavljević
Super 8 mm, kolor, 15:00
f: Igor Toholj - rod:
eksperimentalni - p: AFC i
Divizija plastično pozorište

ŽENA, MAČKA, CANSAS CITY I JOŠ NEKE STVARI

Miroslav Bata Petrović
16 mm, kolor, 13:30
ps, f, mt, z: Miroslav-Bata
Petrović - rod: eksperimentalni

MEKO KAO U SVITANJE

Miloje Radaković
16 mm, 3:26
ps, mt, im: Miloje Radaković -
saradnici: Zoran Popović,
Andrija Dimitrijević, Miodrag
Milošević - rod: eksperimentalni

**POGLEDAJ ŠTA ČINIM ZBOG
TEBE!**

Miloje Radaković
16 mm, 4:29

ps, mt, im: Miloje Radaković -
saradnici: Zoran Popović,
Andrija Dimitrijević, Miodrag
Milošević

PROCES

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 14:00

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

DOKAZNI ŠAPAT

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 9:30

ps, f, mt, z: Bojan Jovanović -
rod: eksperimentalni

EMISIJA

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 6:00

ps, mt, z: Bojan Jovanović - f:
Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

1987.

OPASNOST JE MOJ POSAO

Miloje Radaković
16 mm, c/b, 5:00

ps, mt: Miloje Radaković -
saradnici: Miodrag Milošević,
Andrija Dimitrijević, Raymond
Chandler, Aleksandar Kostić

**VAN GOG - JEDNA
VARIJACIJA**

Miroslav Bata Petrović
16 mm, kolor, 7:00

ps, f, mt, z: Miroslav-Bata
Petrović - saradnici: Zoran
Veljković, Vladimir Andelković -
rod: eksperimentalni

**HEPENING ISPRED A.B.C.
RESTORANA**

Miroslav Bata Petrović
16 mm, kolor, 17:00

ps, f, mt, z: Miroslav-Bata
Petrović - čitač svetla: Ivo
Karolji - rod: eksperimentalni

1988.

IN MOVIE

Igor Toholj
Super 8 mm, kolor, 3:00

ps, f, mt, z: Igor Toholj
- rod: eksperimentalni

ONO ŠTO JOŠ NISMO VIDELI

Andrija Dimitrijević
16 mm (VHS), 0:40

ps, mt, z: Andrija Dimitrijević -
f: Saša Rendulić - umetnički
saradnik: Miloje Radaković - gl:
Čeda Veselinović - rod:
eksperimentalni

U NOĆI

Marko Karadžić
16 mm, kolor, 5:00

ps, mt, z, animacija: Marko
Karadžić - f: Zoran Veljković -
rod: animirani

**OTKUCAJI TEMPIRANOG
VREMENA**

Bojan Jovanović
16 mm, c/b, 12:00

ps, mt, z: Bojan Jovanović - f:
Miodrag Milošević - rod:
eksperimentalni

SMRT METALOSAURUSA

Igor Toholj

Super 8, kolor, 3:00

ps, f, mt, z: Igor Toholj - rod:
eksperimentalni

SHOOTING

Igor Toholj

Super 8, kolor, 3:00

ps, f, mt, z: Igor Toholj - rod:
eksperimentalni

1989.

CRVENO I ZELENO

Nenad Jovanović

16 mm, kolor, 2:00

ps, mt, z: Nenad Jovanović - rod:
eksperimentalni

TAJNA POP-ARTA

Nenad Jovanović

16 mm, kolor, 5:00

ps, f, mt, z: Nenad Jovanović -
rod: eksperimentalni

NEPAL

Igor Toholj

Super 8, kolor, 3:00

ps, f, mt, z: Igor Toholj - rod:
eksperimentalni

1990.

DIRIGENT

Nenad Jovanović

Super 8, kolor, 3:00

ps, mt, z: Nenad Jovanović - f:
Dušan Panić - gl: Nenad
Jovanović - rod: eksperimentalni
- p: AFC i G.J. Films Beograd

TRAGAČ

Nenad Jovanović

Normal 8, 7:00

ps: Nenad Jovanović - f: Nenad
Jovanović - mt: Nenad
Jovanović - m: The Shadows,
The Beatles - p: AFC i G.J.
Films Beograd

VODA

Nenad Jovanović

Super 8 mm, 3:00

ps: Nenad Jovanović - f: Dušan
Panić - mt: Nenad Jovanović -
gl: Diogen i Plivač - p: AFC i
G.J. Films Beograd

VIDEOGRAFIJA

1986.

JAZZIN' FOR BLUE JEAN
Miodrag Milošević
VHS, kolor, 22:00

1987.

ISTINITA PRIČA
Andrija Dimitrijević i Miloje Radaković
U-matic, kolor, 10:00
f: Miodrag Milošević

RAY CHARLES U BIOSKOPU
Miloje Radaković
U-matic, kolor, 10:00
saradnik: Andrija Dimitrijević
1988.

AUTOPORTRET
Petar Milić
VHS, kolor, 4:40
f: Igor Tiholj

DIABL
Zorica Kijevečanin
VHS, kolor, 10:00
f: Miodrag Milošević

DODIR
Petar Milić
VHS, kolor, 9:10
f: Igor Tiholj - m: Vladimir Tegeltija

FILM NEĆE BITI PRIKAZAN
Niki
VHS, kolor, 90:00
f: Igor Tiholj - m: Vladimir Tegeltija, Joy Division, Velvet Underground - Dragan

Ignjatović, Jasna Marinković,
Petar Milić, Rastko Godić

GLEDA ME
Igor Tiholj
VHS, kolor, 7:00

GRABLJIVAC (Kolaž)
Car
VHS, kolor, 3:45

PESAMA NAD PESMAMA
Petar Milić
VHS, kolor, 5:50
f: Car - m: Vladimir Tegeltija -
gl: Maja Milošević, A.

PROLETKULT ETIDA
Nikola Šindik
VHS, 20:00
f: Igor Tiholj - gl: Tatomir
Tbroman

REZIGNACIJA U 12 SLIKA
Igor Tiholj
VHS, 15:00

SAMO JEDAN MALI MOVIE
Miloje Radaković
VHS, kolor, 2:00
Andrija Dimitrijević

VIDEO AMBIJENT I
Branislav Marković
VHS, kolor, 19:00

VIDEO AMBIJENT II
Branislav Marković
VHS, kolor, 13:50

ZZZIPI
Igor Tiholj
V
HS, kolor, 7:00

SPACE
Petar Milić
VHS, kolor, 30:00
f: Igor Tiholj, Car -
kompjuterska igra: Velisav
Dragović

SISTER RAY
Igor Tiholj
VHS, kolor, 17:00

**DRAGO VUKIČEVIĆ, OTAC
JEDNOG DETETA, 33
GODINE, OŽENJEN,
ZAPOSLEN**
Nikola Šindik
VHS, kolor, 10:00
f: Igor Tiholj

1989.

**IIORATIO, THE KIND OF A
PILGRIM**
Igor Tiholj
VHS, kolor, 65:00
ps: Igor Tiholj - f: Igor Tiholj -
mt: Igor Tiholj - gl: Vladimir
Tegeltija - m: Vladimir Tegeltija
- p: AFC I ZERO production -
postprodukcija: Mihailo Ristić

LIKOV I ŽENA
Nikola Šindik
VHS, kolor, 8:30
f: Igor Tiholj - m: Vladimir
Jovanović

OLIMP
Smilja Tadić
VHS, kolor, 8:00
f: Petar Milić - gl: Nikola Šindik

PRIVATE EYES
Niki
VHS, kolor, 25:00
ps: Niki - f: Niki - mt: Niki - m:
P.P. Niki

UMETNOST KAO NAVIKA
Nikola Šindik
VHS, kolor, 17:20
f: Igor Tiholj

UP
Niki
VHS, kolor, 25:00
ps: Niki - f: Niki - mt: Niki - m:
Niki

X-RAYS
Petar Milić
VHS, 10:00
ps: Petar Milić - f: Petar Milić -
mt: Petar Milić - m: Cray

ZEST
Petar Milić
VHS, 65:00
ps: Petar Milić - f: Igor Tiholj -
mt: Petar Milić - m: Cray - gl:
Ema Radivojević, Niki, Petar
Milić

ROCK WAGRAM
Miodrag Milošević
VHS, kolor, 4:00
ps: Dejan Kijevečanin, Miodrag
Milošević - f, mt: Miodrag
Milošević - m: Palčad - muzički
video klip

1990.

CITYPLASM
Niki i Pandovska

VHS, 31:00

ps: I.C. Wodnap i Nikt - f: Nikt -
mt: Nikt - m: Pandovisia, Nikt -
p: AFC i Runner production
Beograd

FLOWER POWER

Nikt

VHS, 5:00

ps: Nikt - f: Tora - mt: Tora,
Peter Riviera - m: Nikt - p: AFC
i Runner production Beograd

ZA DECU I OMLADINU

Nenad Jovanović

VHS, kolor, 25:00

ps: Nenad Jovanović - f: Dušan
Panić i Nenad Jovanović - mt:
Nenad Jovanović - gl: Dušan
Panić, Marija Petrović, Nenad
Jovanović

ZEST

Petar Milić

VHS, kolor, 40:00

f: Igor Tiholj - mt: Petar Milić -
gl: Petar Milić, Dejan
Vlasević, itd. - m:
Pandovisia, Nikt, Cray - p: AFC
i Runner production Beograd

HORTENZIJA

Mustafa Preševa, Miodrag
Milošević

VHS/Betakam, kolor, 5:00

ps: Dejan Kijevčanin, Mustafa
Preševa, Miodrag Milošević - f:
Miodrag Milošević - mt:
Mustafa Preševa - m: Pašćad -
muzički video klip

1991

PRIJATELJI / DAVID ALBAHARI

Miroslav Mandić

VHS, kolor, 30:00

f: Miodrag Milošević

PRIJATELJI / BRANKO VUČIĆEVIĆ

Miroslav Mandić

VHS, kolor, 30:00

f: Miodrag Milošević

PERFORMANSI

1984

1,74

Milčo Mančevski

film-performans

izvedeno na festivalu

ALTERNATIVE FILM 1984

1986.

SNIMANJE FILMA "IPAK SE OKREĆE"

video-film-performans

Slobodan Milošević-Era i

Miloje Radaković

izvedeno na festivalu

ALTERNATIVE

FILM-VIDEO 1986.

1987.

GENERALI USTAJU RANO

(Tragedija od straha)

film-video-performans

Plastično pozorište Nikt

ps: Nikt - gl: Dragan V.

Ignjatović, Slobodan Dukić,

Petar Milić, Marko Rašeta, Nikt

- izvedeno na festivalu

ALTERNATIVE

FILM-VIDEO 1987.

1989.

REDUCTIO AD ABSURDUM

Petar Milić

(video-performans)

gl: Ema Radivojević, Petar Milić

1991.

UKUS VODE

Petar Milić

(video-performans)

LEGENDA

ps: pisac scenarija

f: kamera

mt: montaža

gl: uloge

m: muzika

im: izbor muzike

z: zvuk

mz: montaža zvuka

o: organizacija

p: produkcija

NAPOMENA

Filmografiju i videografiju
sastavio Miodrag Milošević.

Korišćena Filmografija

1958-1964 koju je sastavio

Slobodan Šijan i Filmografija

1968-1977 koju su sastavili

Radoslav Vladić i Miodrag

Milošević.